

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra anglického jazyka

Diplomová práce

CESTA TOUHY: ROMANTISMUS V ROMÁNECH GEORGE ELIOT

Journey of Desire: Romanticism in the Novels of George Eliot

Autorka práce: Irena Fialová, 5. ročník, ČJ – AJ / ZŠ

Vedoucí práce: Mgr. Alice Sukdolová

Rok odevzdání práce: 2011

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Cesta touhy: Romantismus v novelách George Eliot (Journey of Desire: Romanticism in the novels of George Eliot)* vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

27. 4. 2011

Irena Fialová

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala vedoucí práce, Mgr. Alici Sukdlové, za odborné rady, připomínky a materiály, které mi poskytla při psaní práce.

Anotace

Diplomová práce na téma *Cesta touhy: romantismus v románech George Eliot*, anglicky *Journey of Desire: Romanticism in the Novels of Geroge Eliot*, je zaměřena na charakteristické romantické prvky v díle významné anglické spisovatelky 19. století píšící pod mužským pseudonymem George Eliot. Práce je zaměřena na tři konkrétní romány od dané spisovatelky, a to: *The Mill on the Floss*, *Middlemarch* a *Silas Marner*.

Práce se věnuje romantickým prvkům, které daná spisovatelka při psaní zmiňovaných románů používala a které pro ni byly charakteristické. Je též zaměřena na individuální rozvoj a dynamiku ženských postav vybraných románů (především u románů *The Mill on the Floss* a *Middlemarch*).

Diplomová práce je rozdělena do jednotlivých kapitol věnujících se životu autorky, období, ve kterém žila a tvořila, viktoriánským románem a analýzou morálního vývoje především ženských postav výše zmiňovaných románů (kromě románu *Silas Marner*, kde je hlavní postavou tkadlec, tedy mužská postava).

Abstract

The diploma thesis *Journey of Desire: Romanticism in the Novels of George Eliot* is focused on the characteristic romantic items in the novels of the important English woman writer of the 19th century using the pseudonym George Eliot. The thesis deals with just three of the novels: *The Mill on the Floss*, *Middlemarch* and *Silas Marner*.

The thesis is focused not only on the romantic items which were characteristic for this woman novelist and which were used just in those three novels, but also on the individual development and dynamics of the female characters in the mentioned novels (especially in the novels *The Mill on the Floss* and *Middlemarch*).

The diploma thesis is divided into the different chapters presenting topics concerning the life of the author, the period in which she were wrtiting her novels, the Victorian novel as such and then is focused on the analysis of the romantic motives and the development of the characters in Eliot's novels.

OBSAH:

0. ÚVOD

1. ŽIVOTNÍ CESTA – „OD MARY ANNE EVANSOVÉ K GEORGE ELIOT“

- 1.1 Rané dětství
- 1.2 Nový život v Griffu
- 1.3 Bratr a sestra – důležité období autorčina života
- 1.4 Otec a jeho malá „holčička“
- 1.5 Od dětských hrátek k četbě
- 1.6 Počátek důležitého přátelství
- 1.7 Nová škola v Coventry
- 1.8 Víra v Boha – důležitá součást života Mary Anne Evansové
- 1.9 Z malé dívky žena
- 1.10 Začátek slibné kariéry
- 1.11 Životní láska nebo společenské tabu?
- 1.12 Nový začátek po smrti Lewese
- 1.13 Na sklonku života

2. VIKTORIÁNSKÁ ÉRA JAKOŽTO POZADÍ ŽIVOTA MARY ANNE EVANSOVÉ

- 2.1 Královna Viktorie v čele země
- 2.2 Viktoriánský román
- 2.3 Představitelé viktoriánské literatury

3. SILAS MARNER – Tkadlec z Raveloe

- 3.1 Silas Marner – názory odborníků
- 3.2 Nástin děje románu
- 3.3 Příchod malé Eppie
- 3.4 Silas Marner jako symbol odloučení od společnosti
- 3.5 Silas jako klasický romantický hrdina
- 3.5 Eppie – „spásný anděl“

4. THE MILL ON THE FLOSS

- 4.1 Obecná charakteristika románu
- 4.2 Vliv života autorky na psaní románu
- 4.3 Hodnotový konflikt románu
- 4.4 Postava Maggie Tulliver v rámci románu
- 4.5 Touha po harmonii, lásce a porozumění
- 4.6 „Zakázané štěstí“
 - 4.6.1 Philip Wakem nebo rodina?
- 4.7 Stephen Guest – osudová chyba
 - 4.7.1 První setkání
 - 4.7.2 Potlačovaná láska na první pohled
 - 4.7.3 Narůstající touha
 - 4.7.4 Rozhodování: Philip nebo Stephen?
 - 4.7.5 Převaha touhy nad rozumem
 - 4.7.6 Svazující pocity viny
 - 4.7.7 Zrada vůči milované Lucy
 - 4.7.8 Vzpomínka na Philipa
- 4.8 Ztráta bratra
- 4.9 Životní prohra
- 4.10 Návrat domů
- 4.11 Smíření v okamžik tragédie
- 4.12 Závěr románu
- 4.13 Romantické motivy románu
- 4.14 Voda jako romantický živel

5. MIDDLEMARCH: A STUDY OF PROVINCIAL LIFE

- 5.1 Obecná charakteristika díla
- 5.2 Hlavní představitelé
- 5.3 Romantická postava Dorothea Brook
 - 5.3.1 Obecná charakteristika hrdinky
 - 5.3.2 „Uhrnutí jménem Casaubon“
 - 5.3.3 Krátký pocit štěstí
 - 5.3.4 Will Ladislaw – nová etapa v životě Dorothea
 - 5.3.5 Smutný návrat z líbánek

5.3.6 Romantický motiv zhrzené touhy

5.3.7 Willův příjezd

5.3.8 Casaubon na sklonku svého života

5.3.9 Nový začátek

5.3.10 Dlouhé odloučení

5.3.11 Druhá svatba – naplnění touhy

5.4 shrnutí románu

0. Úvod

Tato diplomová práce se snaží nastínit základní romantické prvky charakteristické pro viktoriánský román 19. století, a to ve vybraných knihách autorky tvořící pod mužským pseudonymem - George Eliot. Tuto spisovatelku, která zajímavým a osobitým způsobem dokázala „oživit“ své postavy excelentním ponorem do jejich psychiky, proslavila celá řada románů, z nichž tato diplomová práce zpracovává pouze tři vybrané – *The Mill on the Floss*, *Middlemarch* a *Silas Marner*.

Právě tyto romány, i po více než sto letech od jejich napsání, patří stále do „zlaté knihnice“ nejen anglické, ale i světové literatury. Mnohé z románů této autorky byly také filmově zpracovány (*Silas Marner*, *The Mill on the Floss* i *Middlemarch*) a mezi zahraničními diváky se dodnes těší velké oblibě. Přesto však jako by českému čtenáři zůstala tato viktoriánská spisovatelka poměrně neznámá a neprávem opomíjená.

Proto pro mě znamenalo velkou výzvu zpracovat v diplomové práci právě tuto problematiku a pokusit se ji tak přiblížit českému prostředí. Tato práce se snaží nastínit jednak život autorky, který tvorbu jejích románů zcela nepochybně ovlivnil, dále dobu, ve které spisovatelka žila a která tvořila jakési pozadí jejího psaní, a v neposlední řadě se práce zabývá romantickými prvky vybraných románů, pomyslnou „cestou touhy“ a osobnostním vývojem hlavních hrdinek výše zmíněných třech románů.

Diplomová práce je řazena celkem do pěti hlavních kapitol věnujících se právě životu autorky, době, ve které žila a psala a analýze daných třech románů. Všechny kapitoly jsou dále členěny na jednotlivé podkapitoly rozvíjející konkrétní problematiku. V závěru každé kapitoly jsou uvedeny prameny z citovaných úryvků.

Při tvorbě práce byla využita jak odborná literatura, originály samotných románů, tak i internetové zdroje (viz použítá literatura).

Cílem práce bylo nastínit určitý charakteristický styl tvorby George Eliot a romantické motivy užití v daných třech románech a upozornit na dynamiku vývoje hlavních ženských postav při jejich „cestě touhy“ v rámci zmíněných knih (a to především *The Mill on the Floss* a *Middlemarch*).

1. ŽIVOTNÍ CESTA – „OD MARY ANNE EVANSOVÉ K GEORGE ELIOT“ (1819-1880)

1.1 Rané dětství

Mary Anne Evansová, v literárním světě známá spíše pod mužským pseudonymem George Eliot, je populární anglickou spisovatelkou, romanopiskou a představitelkou tzv. viktoriánského románu. Její díla jsou jedinečná svou detailní prokresleností hlavních postav, romantickým pojetím, komplexností a realisticky zobrazeným prostředím děje.

Mary Anne se narodila 22. listopadu roku 1819 ve venkovském Arbury Estate ve Warwickshire v Anglii. Byla nejmladší dcerou Roberta Evanse (1773 – 1849) a jeho druhé ženy Christiany Pearson Evans (1778 – 1836). Mary měla dva nevlastní sourozence z otčova prvního manželství, Fanny a Roberta, a dva vlastní, které měl Maryin otec právě se svou druhou ženou Christianou - Chrissey a Isaaca.

Otec Mary Anne pracoval pro váženou rodinu jako pozemkový agent a stavitel. Obratně se dovedl pohybovat ve světě obchodů. Mimo pozemkové problematiky zasahoval taktéž do oblasti těžby a transportu uhlí. Byl velice žádaný a jeho „obratné ruce“ byznysmena byly takřka legendární. Dle Gorgona S. Haighta byl také vysoce fyzicky zdatný:

„Once when two labourers were waiting for a third to help them move a heavy rick-ladder, he lifted it and carried it to the next rick unaided.“¹

Údajně se právě on (dle internetového serveru http://www.online-literature.com/george_eliot/) stal inspirací pro Maryinu fiktivní postavu *Adama Bedeho* ve stejnojmenném románu a pro postavu Caleba Gartha v románu *Middlemarch*.

Roku 1813, se Robert Evans podruhé ženil (po smrti své první manželky Harriet Poynton). Do manželství vstupuje, jak již bylo zmíněno dříve, s Christianou Pearsonovou, nejmladší dcerou Isaaca Pearsona, zemana a správce kostela žijícího na Old Castle Farm v Astley. Christiana měla bratra, prosperujícího farmáře ve Fillongley, nesoucího stejné jméno jako jejich otec Isaac, a tři sestry, které jsou, dle

Haighta (str. 2), zvěčněné v románu *The Mill on the Floss* (Mary – Aunt Glegg, Ann – Aunt Deane, Elizabeth – Aunt Pullet).

Mladá paní Evansová se musela brzy po svatbě s Robertem Evansem starat nejen o jeho dvě děti z prvního manželství, ale i o své – roku 1814 se jí narodí dcera Christiana, neboli Chrissey, o dva roky později porodí syna Isaaca a roku 1819 své třetí dítě, právě Mary Anne. Ohledně písemné formy jména Mary Anne se vedlo mnoho polemik. Gordon S. Haight k této problematice píše následující:

*„The Chilvers Coton Parish Register records her baptism as Mary Anne, and her earliest letter is so signed. In 1837 she began to write Mary Ann, in 1850 it became Marian, and in 1880 she reverted to Mary Ann. I use the spelling favoured at the time. Robert Evan’s youngest sister was also named Ann.“*²

Manželům Evansovým se posléze narodila 16. března 1821 ještě dvojčata, William a Thomas, ale chlapci žili pouhých deset dní.

1.2 Nový život v Griffu

Když bylo malé Mary Anne čtyři nebo pět měsíců, rodina se přestěhovala na krásnou farmu v Griffu, která byla na svou dobu velmi prostorná a moderní. Jak uvádí Haight (str. 4), prostředí kolem farmy bylo fascinující a inspirující. Kolem domu rostl krásný trávník s vysokými jedlemi lemujícími bránu, jejichž větve se téměř dotýkaly horních oken domu. Zahrada zářila květy ovocných stromů a kvetoucích rostlin. Cesta z brány vedla do zelenajících se polí s jezírkem. Všechny tyto motivy Mary Anne zřejmě velice ovlivnily a následně z nich také hojně čerpala při tvorbě románů *The Mill on the Floss*^{*} a *Adam Bede*. Její rané vzpomínky na dětství strávené na venkově byly zaryté hluboko v její mysli a vysoce ovlivňovaly její prozaickou tvorbu:

*‘A human life’, she said in Daniel Deronda, ‘should be well rooted in some spot of a native land,... a spot where the definiteness of early memories may be inwrought with affection.’*³

^{*} V románu *The Mill on the Floss* je důležitým přírodním motivem právě řeka Floss, která silně ovlivňuje děj celého příběhu (viz kapitola 4.14)

Dále Haight ve své knize *George Eliot: A Biography* uvádí:

„Throughout thirty years in London her yearning for blue sky, orchards full of old trees and rough grass, hedgerow paths among endless fields, haunted her always. Wherever she travelled she would notice the slope of the land, the quality of the soil, the harvest. ‘I am always made happier by seeing well-cultivated land’, she wrote; in fact, she seldom saw beauty in any terrain that was unsuitable for farming.“⁴

Mary Anne milovala venkov – louky, lesy, řeku... Podobné výjevy a motivy se objevují například i v románu *Middlemarch* nebo *The Mill on the Floss*, což dokazuje jak silně byla autorka přírodou svého rodného kraje ovlivněna.

1.3 Bratr a sestra – důležité období autorčina života

Isaac a Mary Anne trávili část každého dne ve škole, která byla přímo naproti jejich domu. Stali se neoddělitelnými přáteli a často si spolu hrávali. Podle Haighta na toto období Mary často s láskou vzpomínala:

„We used to gather with our tiny fingers as we sat lispng to ourselves on the grass.“⁵

Tyto její vzpomínky na rané dětství zřejmě posloužily jako předloha pro vytvoření postav Toma a Maggie Tulliverových v románu *The Mill on the Floss*.

Vzájemná sourozenecká láska mezi Mary Anne a jejím bratrem Isaacem je patrná také ze sonetů *Brother and Sister*, které Mary napsala roku 1869 – viz ukázka jednoho z nich:

*„I cannot choose but think upon the time
When our two lives grew like two buds that kiss
At lightest thrill from the bee's swinging chime,
Because the one so near the other is.*

*He was the elder and a little man
Of forty inches, bound to show no dread,
And I the girl that puppy-like now ran,
Now lagged behind my brother's larger tread.*

*I held him wise, and when he talked to me
Of snakes and birds, and which God loved the best,
I thought his knowledge marked the boundary
Where men grew blind, though angels knew the rest.*

*If he said Hush! I tried to hold my breath;
Wherever he said Come! I stepped in faith.“⁶*

Postupem času však nakonec sourozence rozdělila škola. Roku 1824, kdy bylo Isaacovi osm let, byl poslán do školy ve Foleshill nedaleko Coventry, zatímco jeho sestry Mary Anne a Chrissey začaly navštěvovat Miss Lanthom's School. Mary Anne na toto období vzpomínala s úzkostí:

„Five seems to us a tender age to be turned out to boarding school, even three miles from home. Mary Anne never forgot her suffering from cold in the circle of bigger girls around the too-narrow fireplace and her fears at night, which were something like the ‘susceptibility to terror’ later to haunt Gwendolen Harleth.“⁷

1.4 Otec a jeho malá „holčička“

Otec, pan Evans, brával Mary Anne a její sestru domů na víkendy a prázdniny nebo v případě nemoci. Haight se ve své knize zmiňuje o tom, že se Robert Evans zajímal více o pozornost malé Mary Anne než její matky Christiany a vynahrazoval jí tím nepříliš velký zájem ze strany matky:

„He rather than her mother held Mary Anne's affection. Of her feeling for her mother one can gather little. Inferences drawn from the mothers in her novels are dangerous. In the solicitous ones – Milly Barton, Mrs. Poyser, Mrs. Moss, Dolly Winthrop, and Mrs. Davilow – the maternal is probably idealized for functional contrast. Of the others Mrs. Tulliver is most convincing when criticizing Maggie's dirty pinafore and untidy hair; we rarely see her soothing or consoling, and at the end of the novel, when Maggie needs her desperately, she has dwindled to a cipher; in Mrs. Tulliver most often we seem to see the eyes of the Pearsons, looking with silent reproach at George Eiot's misunderstood heroine.“⁸

1.5 Od dětských hrátek k četbě

Isaac tedy později vyrůstal v izolaci od své mladší sestry a Mary Anne byla nucena si najít zábavu jinou. Podle Haighta (str. 7) ji našla právě v knihách. Nevlastní sestra Mary Anne, Fanny, se později zmiňuje o tom, že se Mary učila číst s obtížemi.

Haight (str. 7) nám podává informaci o první knize, kterou Mary Anne přečetla – *The Linnet's Life* (Isaac a Anne Taylorovi). Tu dostala jako dárek od svého otce a měla ji, jako památku na něj, schovanou po celý zbytek života. O této knize nacházíme zmínky i od samotné Mary Anne v jednom z jejích dopisů, které posílala Crossovi, svému příteli:

*'It made me very happy when I held it in my little hands', she told Cross, and read it over and over again; and thought the pictures beautiful, especially the one where the linnet is feeding her young.*⁹

Haight (str. 7) nám přináší obraz i o dalších oblíbených knihách, které měla Mary Anne ve své knihovně: *The Pilgrim's Progress*, *The Vicar of Wakefield*, *Aesop's Fables*, *History of the Devil* a *Jest Book*.

1.6 Počátek důležitého přátelství

Mary Anne byla poměrně vážné děvče. Haight ve své knize píše o těžkých chvílích, které si musela mladá dívka vytrpět mezi o mnoho let staršími dívkami ve škole Miss Lanthom:

*„It may have been her unusual gravity that prompted the girls at Miss Lanthom's, who were much older than she, 'to call her „little Mamma“ and swoop down upon her; „I want to kiss you, little Mamma“, they would say, „but I mustn't tumble your collar“ – alluding to a phrase of hers, for she did not like to be ruffled or made untidy'. But they made a great pet of her and did as much as thoughtless youngsters could to calm her night terrors.“*¹⁰

Mary Anne byla velmi citlivá a často ji takové výjevy hluboce ubližovaly a dohnaly k slzám. Dívčám se snažila proto co možná nejvíce vyhybat a přála si najít „spřízněnou duši“ raději v řadách dospělých.

Přání najít si přítelkyni z řad starších se jí ponenáhlu, v roce 1828, vyplnilo. Malá Mary Anne byla poslána k paní Wellingtonové, vdově se čtyřmi dětmi, do Boarding School v Church Lane v Nuneatonu, kde se setkává s hlavní vychovatelkou, Irkou, slečnou Mariou Lewisovou. Maria nebyla sice hezká (šilhala na jedno oko), ale zato, jak popisuje G. S. Haight (str. 8), měla dobré srdce a velký smysl pro humor. Byla silně věřící a vyučovala pouze ve školách a rodinách vyznávajících „Church of England“. Maria si okamžitě povšimla malé Mary Anne Evansové a započalo se nebývalé přátelství trvajícím více než čtrnáct let, které na život budoucí spisovatelky mělo veliký vliv - mimo jiné právě i na její víru v Boha.

Přátelství Mary Anne a slečny Lewisové bylo velice hluboké. Pro Mary byla její vychovatelka více sestrou než poručnicí a dodávala mladé dívce tolik potřebné sebevědomí, cenné rady do života a podporovala ji v jejích snech. Byla jí velikou oporou. Kromě otce doma takovou „spřízněnou duši“ neměla.

Matka Mary Anne, Christiana, upřednostňovala syna Isaaca a dceru Chrissey. Jak udává Haight (str. 10), Chrisseyiny blonděné kadeře byly vždy řádně upravené, oblečení čisté, zatímco Mary Anne již tolik opečovávaná nebyla. Podle Haighta byla Mary Anne popisována jako divné, stydlivé a samotářské dítě („*a queer, three-cornered, awkward girl, who sat in corners and shyly watched her elders*“ - str. 10). Slečna Lewisová jako první prolomila tuto bariéru a pronikla do citlivé mysli této dívky. Její zájem o malou Mary Anne byl podnětem pro dívčinu snaživost a veliké pokroky.

Ve třinácti letech úspěšně dokončuje školu v Nuneatonu a její otec dostává doporučení poslat svou dceru do Miss Franklin's School v Coventry. Slečna Lewisová svou svěřenku nadále vede a to se stejným zaujetím jako dříve. Často navštěvuje svou žačku doma v Griffu i během prázdnin a vzájemně si posílají dopisy.

1.7 Nová škola v Coventry

Plachost mladé Mary Anne pod vlivem slečny Lewisové postupem času opadá a Mary dělá v nové škole na spolužáky dobrý dojem. Nachází si i nové přátele. Brzy

se učí správné výslovnosti anglického jazyka a upouští od používání krajového dialektu, kterým mluvili v rodině od jejího dětství. Těžko říci, zda to ovšem bylo ku prospěchu:

„Unfortunately, Mary Anne’s ‘chameleon-like nature’, as Cross calls it, led her also to imitate the pompous Johnsonian diction, which was probably less vigorous than her own homely country talk. One of the things modelled on Miss Rebecca’s example was entirely good: the low, well-modulated, musical voice, which impressed every one who knew George Eliot in later years.“¹¹

Mary Anne se na škole v Coventry zabývala studiem hudby, malby, anglického a francouzského jazyka, historie a aritmetiky. Obdivujících výkonů dosahovala také při hře na klavír a když byla do školy pozvána důležitá návštěva, bývala dokonce Mary Anne vyzývána, aby zahrála v přijímacím salónku pro potěšení příchozích hostů.

Celkově dosahoval její pokrok ve všech předmětech rapidní rychlosti. Slečna Rebecca Franklinová, učitelka literatury, velice podporovala děvčata ve čtení. Pod jejím vedením se Mary Anne „seznámila“ s mnoha anglickými autory. Mezi celou škálou autorů, jejichž tituly Mary Anne „prošly rukama“ jsou Shakespeare, Milton, Isaac Watts, Pope, Young, Cowper, Southey, Moore a Byron jen pouhým zlomkem.

V době, kdy studovala Mary Anne Evansová na škole v Coventry, si zavedla také jakýsi deník, do kterého si opisovala různé sentimentální básně. Haight uvádí příklad jedné z nich nazvané *The Forsaken*:

*„Oh! does he think when I assume
This cold unmeaning smile
That I forget his vows of love?
That I forget his guile?
T’was he, that left remorse to pine
Where peace was wont to dwell:
And shall the trampled foot forget?
Oh! I remember well.“¹²*

K tomuto Haight dodává:

„It is worth noting that in the plot of ‘The Forsaken’ there is a crude parallel to the seduction of Hetty Sorrel in *Adam Bede* and that the marriage of a young girl to an old man recurs in *Middlemarch*. It is curious to see the rudiments of those situations attracting *George Eliot’s* imagination so early.“¹³

Slečna Franklinová byla překvapivě liberální co se týče výběru školní četby a neopomíjela do seznamu vybrané literatury zařadit také romány. Ve třinácti letech se tak Mary Anne setkává s knihami jako *Devereux* (Bulwer Lytton), *Richelieu*, *Darnley*, *Mary of Burgundy* (G.P.R. James). Na základě četby posléze Mary Anne Evansová napíše prvotinu nazvanou „*Edward Neville*“.

1.8 Víra v Boha – důležitá součást života Mary Anne Evansové

Jak již bylo řečeno dříve, Mary Anne již jako mladé děvče, pod vlivem své vychovatelky a přítelkyně, slečny Lewisové, zcela propadla víře v Boha. Maria Lewisová vyznávala lásku k bližnímu a svým žákům vštěpovala základy morálky v tom nejlepším smyslu slova. Navštěvovala nemocné, pomáhala nemohoucím, dodržovala zákony Desatera. Ve škole v Coventry se taktéž brala víra v Boha velmi vážně. Každou neděli se všechna děvčata školy scházela v Cow Lane Chapel, aby si poslechla kázání jejich učitelky, paní Franklinové. Během týdne také dívky pořádaly různá náboženská setkání.

Mary Anne věřila, že jedinou záchranou od posmrtného pekla je odčinění hříchů, pokání a odříkání. Ačkoliv si nikdy nepotrpěla na krásné šaty a nepyšnila se neodolatelnou krásou, nyní se začne zcela soustředit pouze na svou duchovní krásu a kvalitu svého nitra. To je také poměrně častým motivem i v jejích románech (*Middlemarch* – Dorothea Brook).

1.9 Z malé dívky žena

V sedmnácti letech, tedy roku 1836, jí umírá matka na rakovinu a Mary Anne je nucena opustit školu, aby spolu s otcem zvládli péči o domácnost. Roku 1841 se stěhují do Coventry, kde žili až do roku 1849 – do smrti otce. Po jeho smrti se Mary následně se usídlila v Londýně.

1.10 Začátek slibné kariéry

Od roku 1850 začala Mary Anne přispívat do Westminster Review, což byl důležitý deník filozofických radikálů, a později se stává redaktorkou tohoto plátku. Díky tomu se dostává do plného literárního dění a do společnosti důležitých osobností „knižního světa“. Díky svému povolání se také záhy setkává s jistým Georgem Henry Lewesem, což byl anglický životopisec, literární kritik, dramatik, prozaik a filozof tehdejší doby.

Lewes se následně stává jejím životním partnerem a po svém boku prožijí mnoho let až do jeho smrti roku 1878. Jejich společné soužití ovšem doprovázelo nesmírné pohoršení okolí. George Henry Lewes byl totiž ženatý. Tento fakt vrhal na vztah s Mary „černé světlo“ a ve společnosti druhé poloviny devatenáctého století způsobil obrovský skandál. Mary byla odsouzena za svou lásku k ženatému muži i svou rodinou a přáteli.

1.11 Životní láska nebo společenské tabu?

Společné soužití Lewese a Evansové sice způsobilo ve společnosti veliký nesouhlas a skandál, ale na literární život Mary Anne mělo vysoce kladný vliv. Její partner George ji podporoval v psaní a možná právě díky tomu jí dopomohl k napsání obrovské škály knih.

Roku 1856 přichází Mary Anne se svým prvním důležitým dílem čerpajícím ze svého vlastního života *Scenes of Clerical Life*, s příběhy vyprávějími o obyvatelích rodného Warwickshire, které byly otištěny v Blackwood's Magazine. O tři roky později, roku 1859, vydává svůj první román *Adam Bede*, který se dočkal velikého ohlasu. Pod román se podepisuje právě mužským jménem George Eliot, aby zajistila svým knihám jakousi důvěryhodnost a „přidala jim na hodnotě“. Tehdejší ženské autorky byly totiž obvykle považovány spíše za méněhodnotné a bylo na ně nazíráno s jistým posměchem. Svým pseudonymem tomuto „zaškatulkování“ do nehodnotné literatury chtěla Mary předejít.

Román *Adam Bede* následují další: *The Mill on the Floss* (1860), *Silas Marner* (1861), *Romola* (1863), *Middlemarch* (1872) a *Daniel Deronda* (1876).

Kladný společenský ohlas na její prozaickou tvorbu přinesl Mary Anne Evansové uznání a z domácnosti Evansové a Lewese se stává místo setkání vysokých literátů a známých intelektuálů konce devatenáctého století.

1.12 Nový začátek po smrti Lewese

Poté, co její partner Lewes umírá, se Mary Anne provdává 16. května 1880 za o dvacet let mladšího Johna Crosse, amerického bankéře, jehož předchozí dvě žádosti o ruku nejprve zamítla. Jak ona sama vnímala vstup do manželství s Johnem nám může nastínit odstavec, který napsala Mary Anne přímo v den své svatby:

*„I saw him at Cambridge and felt that the nearly 20 years' difference between them was bridged hopefully by his solidity and gravity. This is one of several instances that I have known of lately, showing that young men with even brilliant advantages will often choose as their life's companion a woman whose attractions are wholly of the spiritual order.“*¹⁴

John Cross umírá roku 1924 ve věku osmdesáti čtyř let - tedy o čtyřicet čtyři let později než jeho žena Marry Anne.

1.13 Na sklonku života

Marry Anne Cross umírá záhy po vstupu do manželství s Johnem Crossem, a to konkrétně po sedmi měsících od jejich svatby - 2. prosince roku 1880. Několik let se potýkala s problémy ledvin, avšak osudovou se jí stala vážná infekce nosohltanu, které před Vánoci výše zmíněného roku podléhá. Její životní osud končí v High Gate Cemetery v Londýně, kde byla pohřbena vedle své první lásky - George Lewese.

Citace:

¹ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 3

² HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 3

³ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 3

⁴ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 3-4

⁵ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 5

⁶ http://www.online-literature.com/george_eliot/3656/

⁷ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 6

⁸ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 6

⁹ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 7

¹⁰ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 8

¹¹ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 11

¹² HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 13

¹³ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 15

¹⁴ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 536

2. VIKTORIÁNSKÁ ÉRA JAKOŽTO POZADÍ ŽIVOTA MARY ANNE EVANSOVÉ

2.1 Královna Viktorie v čele země

20. června roku 1837 se do čela Spojeného království dostává královna Viktorie, podle které je také celé období její vlády pojmenováno. Královna zemi vládne až do 22. ledna roku 1901, kdy umírá. Za toto, více než šedesátileté období, prošla Británie, dle Zuzany Zrůstové z české redakce BBC (<http://www.bbc.co.uk/czech/omnibus/victorian.shtml>), mnoha změnami v různých oblastech – ekonomickými, politickými i sociálními a kulturními. „Pod rukama“ královny Viktorie došlo k velkému nárůstu materiálního bohatství a moci impéria. Proběhlá průmyslová revoluce učinila Británii předním světovým výrobcem a metropoli Londýn důležitým finančním centrem světa. Tento fakt velmi ovlivnil také masový přísun obchodníků, finančníků a podnikatelů na území impéria. Británie se v průběhu století stala průmyslově stabilní a prosperující zemí. Rozrůstají se města, probíhá urbanizace.

2.2 Viktoriánský román

S celkovým rozvojem společnosti se objevuje stále větší zájem o lidskou psychiku, o vnitřní pohnutky v mysli člověka, o motivaci, která jednotlivce vede k určitému jednání a chování.

Dle již zmíněného článku Zrůstové z roku 2001 s touto problematikou souvisel také vznik tzv. nečinných tříd – povětšinou ženy (matky a dcery) ze středních tříd, které nepracují a svůj volný čas si stále více krátí čtením, díky čemuž narůstá čtenářská veřejnost a s ní úměrně i všeobecná gramotnost. Narůstá také celková odpovědnost středních tříd za dění ve společnosti, dochází k různým diskuzím o poměrech v soudobé společnosti a kritice jejích nešvarů. To se samozřejmě promítá i do tehdejší literatury. Jak uvádí Zrůstová, Charles Dickens, sestry Brontëovy, William Makepeace Thackeray a právě i George Eliot patřili k významným romanopiscům viktoriánské éry.

Dále se autorka článku zmiňuje o faktu, že soudobí literáti byli velmi limitováni postoji a zaběhlými principy ve společnosti - jakou byla například nechuť a strach

debatovat o sexualitě a další tabuizovaná témata, jejichž použití při psaní knihy by znamenalo pro autora zažazení na „listinu nemravných a nevhodných“ tvůrců.

Dle profesora Johna Careyho, o kterém se Zrůstová ve svém článku také zmiňuje, patří mezi významné rysy viktoriánského románu 19. století kladení důrazu na lidskou povahu a na mnohotvárnost, kterou on sám přirovnával k myšlence, že lidský život vypadá jako les či labyrint, na jehož konec není možné se dostat kvůli stále nově se objevujícím věcem.

Zrůstová přichází s charakteristikou viktoriánského románu. Podle ní tento druh románu zpracovává témata, jakými jsou: soudobá politika, problematika muže a ženy nebo analýza společnosti z různých úhlů pohledu. Viktoriánský román také „pozoruje“ chování lidí a hledá důvody, proč jednají právě takovým způsobem.

Literatura viktoriánské éry tvoří jakýsi přechodný most mezi ryze romantickými autory a literaturou 20. století. Důležitou literární formou tohoto období se stává právě román. 19. století bývá ve Velké Británii často nazýváno jako „zlatý věk“ britské literární historie (podobně jako tomu je i v jiných zemích – například Francie nebo Rusko).

2.3 Představitelé viktoriánské literatury

Mezi významná jména viktoriánského románu Velké Británie - kromě George Eliot - zcela nepochybně patří:

Emily, Anne a Charlotte Brontëovy

Joseph Conrad

Charles Dickens

Thomas Hardy

Oscar Wilde

George Meredith

William Collins

George Gissing

William Makepeace Thackeray

Anthony Trollope

Elizabeth Gaskell

Mezi významná jména viktoriánské poezie mimojiné patří:

Robert Browning

Matthew Arnold

George MacDonald

Gerard Manley Hopkins

Christina Rossetti

Viktoriánská literatura se nestala jen doménou Británie. Byli jí ovlivněni i někteří autoři ze Spojených států amerických (Emily Dickinson, Nathaniel Hawthorne, Henry James, Herman Melville, Henry David Thoreau, Mark Twain, Walt Whitman atd.) a z britských kolonií (Grant Allen, Banjo Paterson, Adam Lindsay Gordon, Susanna Moodie, Thomas Bracken atd.).

Každý z viktoriánských autorů byl osobitý a originální a měl svůj styl tvorby. Každý k psaní přistupoval jiným způsobem a zpracovával odlišnou tematiku a používaj jiné motivy.

Viktoriánské romanopisce však přesto cosi spojuje. I přes mnoho nepříznivých událostí v životě lidském, přes tvrdost osudu a těžkou práci, nespravedlnost a křivdu nakonec vítězí vytrvalost a odhodlanost, štěstí a láska. Lidské kvality jsou v závěru povzneseny a oceňovány, představitelé zla končí potrestání a zahanbení. Jakoby tito autoři chtěli dokázat, že pomyslná „ruka spravedlnosti“ opravdu existuje a chtěli potrestat negativní počiny lidstva. Snaží se napravit hlavního představitele, dát mu šanci na proměnu k lepšímu. Viktoriánští autoři přináší svému čtenáři zprávu o soudobé morálce společnosti a vyjadřují snahu zlepšení nedostatků ve společnosti.

Celá řada spisovatelů viktoriánské éry je populární a hojně prodávaná dodnes.

Informace čerpány z:

<http://assets.cambridge.org/97805216/41500/sample/9780521641500ws.pdf>

<http://www.bbc.co.uk/czech/omnibus/victorian.shtml>

KUDĚLKA, V. *Malý labyrint literatury*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1983. 600 s. ISBN 13-250-KMČ-83

POCHYLÝ, M., PŮROVÁ, V. (překlad) *Encyklopedie historie světa*. 2. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2009. 496 s. ISBN 978-80-7360-896-5

STEINEROVÁ, J. (edice) *Dějiny světa – velká rodinná encyklopedie*. 4. vyd. Praha: Slovart, 2005. 400 s. ISBN 80-7209-745-8

3. SILAS MARNER - Tkadlec z Raveloe

3.1 Silas Marner – názory odborníků

Román *Silas Marner* s podtitulem *Tkadlec z Raveloe* (z anglického originálu *Silas Marner – the Weaver of Raveloe*), který poprvé vychází 2. dubna roku 1861, je v pořadí třetím románem George Eliot.

V samém úvodu knihy se Rosemary Ashton, autorka předmluvy, o románu vyjadřuje takto:

„Silas Marner is unusual among George Eliot’s novels, being a product of only five months of writing, between September 1860 and March 1861, after the idea for it had, in the author’s words, ‘thrust itself’ between her and ‘the other book’ she was planning. Work on Romola was duly put aside for the time being so that she could obey the summons to write her story about the weaver of Raveloe. Silas Marner is also much the shortest of George Eliot’s novels. At approximately two hundred pages it is only a little longer than each of the stories which make up her first work of fiction, Scenes of Clerical Life (1858), and less than half the length of her other novels, from Adam Bede (1859) to Daniel Deronda (1876). These points of difference between Silas Marner and the other works may be explored in order to highlight some interesting and important features of this novel.”²¹

Dále Rosemary Ashton rozvíjí okolnosti, za kterých dílo vzniklo a rozšiřuje celkový náhled na román slovy:

„The resulting novel is remarkable, in fact, for its blending of symbolic and realistic presentation, as we shall see. But first we should consider briefly George Eliot’s circumstances when the idea for Silas Marner came to her, for they are enlightening for a study of the novel.

George Eliot had been living with G. H. Lewes, critic, biographer, historian of philosophy, journalist, and amateur scientist, since 1854. As Lewes has condoned, even encouraged, his wife Agnes’s liaison with his friend Thornton Hunt, by whom she had four children in addition to the three surviving sons she had borne to Lewes, he and Marian Evans were unable to marry. In May 1857 Marian wrote to her brother Isaac, telling him of her relationship with Lewes. Isaac broke off all communication, and prevailed on their sister Chrissey to do the same. Though Marian put a brave face on this family rejection, as

she did on the more general disapproval of society – parts of which, particularly married woman, shunned her at this time – she was extremely sensitive on the subject.

*The novel which immediately preceded *Silas Marner*, *The Mill on the Floss* (1860), gives fictionalized expression to her feelings of resentment towards Isaac and her sense of the injustice of society towards a woman who behaves in an unorthodox way.”²²*

Ashton tedy přichází s myšlenkou, že *Silas Marner* je ovlivněn autorčiným pocitem křivdy ze strany její rodiny a své pocity odloučení vkládá právě do hlavní postavy románu, tkalce. Ten je svou náboženskou komunitou křivě obviněn a následně je nucen opustit domov a hledat útočiště jinde, kde je také považován za “nenormálního” přistěhovalce, jenž nezapadá mezi ostatní příslušníky komunity.

Ian Milner, který se zabýval strukturou morálních a společenských hodnot v románech George Eliot, se ve své knize *The Structures of Values in George Eliot* se k románu *Silas Marner* vyjadřuje takto:

*„*Silas Marner* stands somewhat apart from George Eliot’s other novels, even of the early period. Its simple, compact design and special tone suggest the moral fable... The story has a freshness, an easy running yet disciplined flow, a varied and surely focused narrative control, an unerring command of character portrayal of a certain range, and a flexible rendering of dialogue, such as George Eliot scarcely ever bettered. These and other graces have earned it the title of “that charming minor masterpiece”.*²³

Haight charakterizuje román následovně:

„...its characters are vivid, living people, not puppets constructed to act out the workings of Nemesis...”²⁴

Pan John Blackwood, skotský nakladatel, se kterým byla George Eliot v kontaktu a který jí vydával její první knihy, se poté, co si přečetl prvních sto stran tohoto románu, ke knize vyjádřil takto:

„...very sad, almost oppressive, but relieved by the most exquisite touches of nature and natural feelings hit off in the fewest and most happily chosen words. I wish the picture had been a more cheery one and embraced higher specimens of humanity, but you paint so

naturally that in your hands the veriest earthworms become the most interesting perfect studies in fact“²⁵

George Eliot mu na jeho slova následně zaslala odpověď:

„I don't wonder at your finding my story, as far as you have read it, rather somber: indeed in it but myself (since William Wordsworth is dead) if Mr. Lewes had not been strongly arrested by it. But I hope you will not find it at all a sad story, as a whole, since it set s- or is intended to set- in a strong light the remedial influences of pure, natural human relations. The Nemesis is a very mild one. I have felt all through as if the story would have lent itself best to metrical rather than prose fiction, especially in all that relates to the psychology of Silas; except that, under that treatment, there could not be an equal play of humour. It came to me first of all, quite suddenly, as a sort of legendary tale, suggested by my recollection of having once, in early childhood, seen a linen-weaver with a bag on his back; but, as my mind dwelt on the subject, I became inclined to a more realistic treatment.“²⁶

3.2 Nástin děje románu

Silas Marner, který je neprávem obviněn z krádeže, jež spáchal jeho doposud nejlepší přítel, musí opustit svou rodnou vesnici. Následně se usídílí v komunitě, kde na něj ovšem tamější obyvatelé pohlíží povětšinou „skrz prsty“, protože je „jiný“, nezapojuje se nijak do dění ve vesnici a na starousedlíky působí spíše podivínsky. Po chvíli se po vesnici začíná dokonce roznášet mýtus, že tento tajemstvím zastřeny muž je ovládnán nadpřirozenými silami, protože několik lidí z vesnice ho spatřili ve stavu jakési náměsíčnosti, kdy nereagoval na žádné podněty ani hlasy a vypadal jako by „spal ve stavu bdělosti“. Takovéto, pro obyvatele děsivé scenerie, utvrdily vesničany v jejich názoru na neznámého muže ještě více.

V ději knihy je podstatná také zmínka o dvou poměrně bohatých statkářských rodinách – Cassovi a Lammerterovi, mezi kterými vládne odvěká rivalita o moc a bohatství. Statkář Cass má dva syny – Dunstana a Godfreyho. Dunstan utratí značnou částku peněz, které mu zapůjčil Godfrey z otcových úspor, a proto se rozhodne prodat otcova nejlepšího koně, aby získal utracené peníze zpět. Shání kupce, což se mu nakonec daří, ovšem je přemluven, aby se i s koněm zúčastnil

honu, při kterém se kuň nešťastnou náhodou zabije. Po této události je Dunstan na dlouhé měsíce nezvěstný.

Statkář Lammerter má dceru jménem Nancy a Cass by byl rád, kdyby se s ní jeho syn Godfrey oženil. Ovšem Godfreyho svědomí je černé. Má totiž dceru z raného mládí, ale netuší, kde se dcera ani matka nalézají. Snaží se tento fakt po léta zatajovat, aby nebylo ohroženo jeho společenské postavení, které si celá jeho rodina budovala po dlouhá desetiletí.

Mezitím tkadlec Silas poctivě spřádá len. Pracuje velmi tvrdě a zaslouženě vydělává zajímavé peníze. Svě našetřené bohatství má ukryté v hliněném hrnci v prkenné podlaze svého domu. Jelikož je sám, nemá žádnou spřízněnou duši, těší se alespoň ze svého jmění, které každý večer z úkrytu vyndává a s láskou přepočítává. Je to jeho jediný důvod žití a veškerého snažení:

„Gradually the guineas, the crowns, and the halfcrowns, grew to a heap, and Marner drew less and less for his own wants, trying to solve the problem of keeping himself strong enough to work sixteen hours a-day on as small an outlay as possible. Hae not men, shut up in solitary imprisonment, found an interest in marking the moments by straight strokes of a certain length on the wall, until the growth of the sum of straight strokes, arranged in triangles, has become a mastering purpose? Do we not wile away moments of inanity or fatigued waiting by repeating some trivial movement or sound, until the repetition has bred a want, which is incipient habit? That will help us to understand hoe the love of accumulating money grows an absorbing passion in men whose imaginations, even in the very beginning of their hoard, showed them no purpose beyond it.“²⁷

Jednou ovšem vyráží do lesa pro otop a nechá svůj dům odemčený. Poté, co se vrací z lesa zpět, ohřeje se u svého krbu, navečeří se a chystá se, jako každý večer, přepočítat své těžce vydělané peníze. Ty ovšem nikde nejsou. Vyděšeně běhá po svém domě a hledá hrnc se svým zlatem, ale nikde jej nenalézají. Ztrácí to jediné, co měl a je psychicky zničen:

„Any one who had looked at him as the red light shone upon his pale face, strange straining eyes, and meagre form, would perhaps have understood the mixture of contemptuous pity, dread, and suspicion with which he was regarded by his neighbours in Raveloe. Yet few men could be more harmless than poor Marner. In his truthful simple soul, not even the growing greed and worship of gold could beget any vice directly

injurious to others. The light of his faith quite put out, and his affections made desolate, he had clung with all the force of his nature to his work and his money; and like all objects to which a man devotes himself, they had fashioned him into correspondence with themselves. His loom, as he wrought in it without ceasing, had in its turn wrought on him, and confirmed more and more the monotonous craving for its monotonous response. His gold, as he hung it and saw it grow, gathered his power of loving together into a hard isolation like its own.“²⁸

(V této pasáži je patrný mistrovský popis pocitů člověka, který přišel o veškerou motivaci k bytí. Tento vhled do psychiky člověka v nějaké kritické situaci je pro George Eliot poměrně typický a našli bychom ho v mnoha jejích románech. Čtenář je díky takovému ponoru do psychiky hlavní postavy vtažen do děje s mistrnou brilantností a může lépe pochopit všechny podstatné souvislosti.)

Silas se však rozhodne nenechat celou událost v zapomenutí a vyrazí do vesnice pomstít spravedlnost. Vtrhává do místní hospody, kde začne zmateně vykřikovat, co se mu přihodilo. Lidé zprvu tkalci s pověstí podivína nechtějí věřit, ovšem nakonec se vydají k tamějšímu soudci celou věc nahlásit. Stejně se však nic nevyřeší a tkadlec musí začít vše budovat od začátku. Je zhrzen a k lidem ztratil veškerou důvěru. Jedinou spřízněnou duší je pro něj paní Dolly, která mu občas pomáhá s péčí o domácnost.

Paralelně můžeme v knize sledovat také příběh jakési záhadné ženy s dítětem, která putuje po kraji. Pod vlivem jakési látky upadá nakonec i s batoletem na zem a umrzá. Dítě se naštěstí instinktivně vydává za světlem a dorazí k domu Silase a usne u ohně v krbu. Silas vracející se z lesa po příchodu do domu nevěří vlastním očím:

„But there was a cry on the hearth: the child had awaked, and Marner stooped to lift it on his knee. It clung round his neck, and burst louder and louder into that mingling of inarticulate cries with ‘mammy’ by which little children express the bewilderment of waking. Silas pressed it to him, and almost unconsciously uttered sounds of hushing tenderness, while he bethought himself that some of his porridge, which had got cool by the dying fire, would do to feed the child with if it were only warmed up a little.“²⁹

3.3 Příchod malé Eppie

Druhý den ví o nešťastné události celá vesnice. Godfrey ovšem v dítěti rozpoznává svou tolik skrývanou dceru, ale nehodlá i nadále své tajemství nikomu vyzradit a ožení se s Nancy.

Silas si nakonec dítě nechává a dívčenu pojmenuje „Eppie“ (tímto dochází k pozitivnímu obratu v celém příběhu). Na výchovu není zcela sám, pomáhá mu paní Dolly. Konečně má Silas zase smysl života. Má pro koho žít. Eppie mu vnáší radost do života. Je pro něho „darem z nebes“ – jakési vykoupení osudu za všechny dosavadní křivdy, které se mu za život udály a neměly stále konce.

Eppie spokojeně roste a se Silasem jsou velmi šťastní. Pro Eppie se tkadlec stává otcem a nadevše ho miluje. Jako by Silasovi měla vynahradit jeho „ztracené“ léta plná lidského pohrdání a samoty.

Do Eppiina života brzy vstupuje ještě jiná mužská postava – odmalička totiž vyrůstá po boku chlapce Arona, do kterého se následně zamiluje. Jejich rodinné štěstí je však ohroženo (tento fakt se u Eliot stává již klasickým – když už je čtenář přesvědčen, že konečně román dospěl ke svému šťastnému konci, přichází jistá skutečnost, která má sled radostných událostí zhatit. V tomto případě se však „narušiteli“ rozvrat nepovede a román končí optimisticky). Po letech Godfrey o své utajené dceři konečně promluví a spolu s manželkou Nancy se vydají pro dceru k Silasovi. Eppie má však v rozhodnutí zcela jasno – chce zůstat se Silasem. Ten je pro ni pravým otcem. Nakonec tedy vše dopadá dobře:

‘Eppie, my child, speak. I won’t stand in your way. Thank Mr and Mrs Cass.’

Eppie took her hand from her father’s head, and came forward a step. Her cheeks were flushed, but not with shyness this time: the sense that her father was in doubt and suffering banished that sort of self-consciousness. She dropped a low curtsy, first to Mrs Cass and then to Mr Cass, and said –

‘Thank you, ma’am – thank you, sir. But I can’t leave my father, nor own anybody nearer than him. And I don’t want to be a lady – thank you all the same’ (here Eppie dropped another curtsy). ‘I couldn’t give up the folks I’ve been used to.’

Eppie’s lip began to tremble a little at the last words. She retreated to her father’s chair again, and held him round the neck: while Silas, with a subdued sob, put up his hand to grasp hers. ³⁰

Konec knihy má poměrně rychlý spád – Aron požádá Eppie o ruku a chystá se svatba. Ještě před obřadem však Silas poprosí Eppie, aby se s ním vydala podívat se do rodné vesnice Lantern Yard. Po letech se tedy ocitá v místě, odkud byl kdysi neprávem vyhnán. Nenachází však po „svých kořenech“ nic. Ani po jeho rodném domě nezbylo zhola nic. Smířen se proto vydává zpět:

Suddenly he started and stood still with a look of distressed amazement, that alarmed Eppie. They were before an opening in front of a large factory, from which men and women were streaming for their mid-day meal.

‘Father,’ said Eppie, clasping his arm, ‘what’s the matter?’

But she had to speak again and again before Silas could answer her.

‘It’s gone, child,’ he said, at last, in strong agitation – ‘Lantern Yard’s gone. It must ha’ been here, because there’s the house with the o’erhanging window - I know that – it’s just the same; but they’ve made this new opening; and see that big factory! It’s all gone – chapel and all.’³¹

Jednoho letního dne se spolu s Eppie vydává Silas na procházku. Cestou dojdou k jakémusi opuštěnému lomu a zcela náhodou si všimají mrtvého těla na dně lomu. U mrtvoly leží starý Silasův hrnec na mince a ty jsou vysypány všude okolo. Vyšetřování objasní totožnost mrtvého – byl to Dunstan, bratr Godfreye a tím je záhada o ztraceným penězích vyřešena.

3.4 Silas Marner jako symbol odloučení od společnosti

Ian Milner se vyjadřuje o hlavním představiteli románu, tkalci Silasovi, že je to cizinec zastřený tajemstvím žijící v naprosté izolaci od ostatní komunity. Lidé z něj mají respekt hraničící až se strachem a pokud mohou, raději se mu vyhýbají:

Silas stands at the centre of the legendary elements. In the opening pages he is introduced, by name only, the shadowy figure of a linen-weaver, who has migrated to Raveloe from “an unknown region called ‘North’ard”. He is an alien, living in chosen isolation from the village community. His trade alone makes him suspect: the “mysterious action” of his loom fascinates yet awes the Raveloe lads. If they merely glanced in his window he would fix on them a “dreadful stare” such as “could dart cramp, or rickets, or a wry mouth” at any one

*of them. The village shepherd was not sure whether the weaver's trade "could be carried on entirely without the help of the Evil One".*³²

Silas je zhrzen a otráven lidmi. Jeho nejlepší přítel je strůjcem velké podlosti a je představitelem lidské zákeřnosti, díky které je nevinný člověk vyloučen ze své komunity a stává se z něj sociální "outsider". Silasova veškerá důvěra k lidem je proto na dlouhou dobu zlomena. Ani odchod z rodného Lantern Yard mu nepomůže zcela zapomenout a i v Raveloe žije v odloučení od lidí po celých patnáct let. „*His brief attempt to enter the community by treating the sick with herbs only widens his separation and confirms distrust as to the sources of his knowledge.*“ (MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 4, str.37)

Jediným důvodem, proč žít, je jeho práce a peníze, které za ní získává. Jeho život hraničí s „nežitím“. Žije pouze pro tkalcovský stav, o nic jiného se nezajímá, pro nic jiného nemá důvod existovat. Milner tuto fázi Marnerovy existence popisuje takto:

*His work now is carried on without aim: he weaves "like the spider, from pure impuls, without reflection". The web is the familiar image used in the novels to suggest the narrowing of vision from egoism or lack of fellowship. He lives at a sub-human level, his life reduced "to the unquestioning activity of a spinning insect".*³³

Proces Marnerovy dehumanizace George Eliot v románu zajímavě charakterizuje:

*„Strangely Marner's face and figure shrank and bent themselves into a constant mechanical relation to the objects of his life, so that he produced the same sort of impression as a handle or a crooked tube, which has no meaning standing apart.“*³⁴

V této pasáži je patrný příklad toho, jak může u člověka dojít k charakterové transformaci. Marner se stává závislým nikoliv na lidech, ale na věcech – příze, len, tkalcovský stav, peníze. Tyto věci jsou jeho jedinými společníky v dlouhých dnech jeho samoty po mnoho let. Vynahrazuje si v komunikaci s nimi komunikaci s lidmi. Poté, co jsou mu jeho "tišší společníci" odcizeni, je Silas paradoxně donucen, aby se do společnosti svým způsobem navrátil a probudil se ze své "neživé" existence:

...the pale thin figure of Silas Marner was suddenly seen standing in the warm light, uttering no word, but looking round at the company with his strange unearthly eyes. ... 'Robbed!' said Silas, gaspingly. 'I've been robbed! I want the constable – and Justice – and Squire Cass – and Mr Crackenthorp.'³⁵

3.5 Silas jako klasický romantický hrdina

V románu *Silas Marner* bychom mohli najít celou škálu klasických romantických motivů – stejně jako ve zbylých dvou (*Middlemarch* a *The Mill on the Floss*). Hlavní představitel, tedy tkadlec Silas, je klasický romantický individualista. Je to výjimečný hrdina, který naprosto nezapadá do představ o „běžné“ populaci. Nedokáže překlenout pocit křivdy a ublížení a uzavírá se na mnoho let do svého vlastního světa. Jako „pravý“ romantický hrdina žije jen podle sebe a okolní společnosti dává najevo své pohrdání a nesouhlas. Vymyká se po různých stránkách – žije co nejdále od ostatních lidí, nevěří jim a nehledá v nich společníky. Od společnosti uniká do hlubokého lesa, který se prostírá kolem jeho domu a právě tam hledá svou útěchu. Zpočátku se jeho vnitřní život musí potýkat s pocity melancholie, stesku a trdomyslnosti – ty se postupem času vytrácí a jsou nahrazeny zautomatizovanou touhou vydělat co nejvíce „kovových společníků“ (peněz), které se stávají jedinou útěchou v době obrovské samoty. Právě peníze jsou pro Silase záchranou. „Oživí si je“ – vidí v nich jedinou společnost, kterou si ve svém domě může dopřát a kterou „snese“. Kvůli této posedlosti se také na jistou dobu stává „neživým strojem“, jenž nemyslí na nic jiného než tkalcovský stav a právě mince, které za svou práci dostane.

Romantické prvky knihy bychom mohli spatřit také v mnohých protikladech: život na vesnici ve společnosti sousedů versus život v naprosté izolaci uprostřed hlubokého lesa; štěstí jednoho (sňatek Silasova zrádce s tkalcovou bývalou snoubenkou) versus neštěstí druhého (opovrhování Silasem v komunitě); lež versus pravda (lživé nařčení Silase, letité zapírání otcovství pravého otce malé Eppie); minulost versus budoucnost (vzpomínky na život v rodné vesnici); civilizace versus panenská příroda; samota versus identifikace se skupinou atd.

Silas, po křivém obvinění z krádeže, již není schopný identifikovat se se společností a přizpůsobit se jejímu očekávání a uniká do naprosté izolace. Obrací se

do vlastního nitra, místo aby hledal porozumění u jiného člena komunity. Je zhrzen a opovrhuje společenskými konvencemi – jak tomu bývá u romantických hrdinů zvykem. Hledá si svůj vlastní subjektivní přístup k životu. Cítí křivdu a lidskou nespravedlnost, proto nehodlá nadále lidskou společnost jakkoliv vyhledávat.

V románu tedy může čtenář vnímat mnoho romantických motivů jako: samota, izolace, nespravedlnost, křivda, podlost, stesk, smutek, trýzněná duše, individualita, boj proti společnosti a jejím zažitým konvencím, život vlastního nitra, pocit odcizení, ponurá atmosféra, hluboké lesy apod...

Román poukazuje na to, jak snadné je díky lidské chamtivosti a lžím „zdeformovat“ život druhého člověka...

3.6 Eppie – „spásný anděl“

Postava dívky Eppie je v knize trochu mystická. Objevuje se v příběhu zcela náhle, nečekaně a záhadně. Nevíme, odkud s matkou přišly, ani nic o jejich identitě. To se postupně rozuzluje až v průběhu příběhu.

Eppie (původně bezejmenné batole) může být v rámci knihy vnímána jako „spásný anděl“, který byl vyslán autorkou na pomoc zuboženému a utrápenému tkalci, který by si jinak zřejmě už nikdy nenašel „cestu“ k ostatním lidem.

To po příchodu této dívenky se atmosféra v knize náhle mění. Dívka tkalci narušuje jeho bezútěšnou samotu, které byl po tolik let vystaven. Tímto okamžikem končí jeho letitá izolace. Najednou už nejsou jeho „společníky“ jen vydělané peníze, ale ŽIVÁ! bytost. Jako by už toho Silas vytrpěl dost a byla mu za to dána příležitost k novému začátku. Je „vhozen“ do role otce bez jakékoliv přípravy. Dítě potřebuje jeho pomoc a on musí zakročít. Ačkoliv se lidem dříve vyhýbal, toto je něco zcela jiného. Dítě je nevinné a bezbranné a nemůže za hříchy dospělých, kteří mu tak ublížili. Přijímá tuto „výzvu osudu“ a začíná nová a šťastnější etapa jeho života.

Silas nemusí nikdy litovat, že se rozhodl dívku přijmout za vlastní. Ona se mu za jeho dobrý počin odvděčuje každodenní radostí a láskou, jakou jen dcera svému otci může dát. Je pro něj „světlem“ jeho života, společnící a pomocnicí. Jejich vzájemné pouto je velmi silné a dokáže obstát i náročnou životní zkoušku – příchod Epiina biologického otce Godfreyho Casse, který po letech nevydrží tíhu svědomí a ke své dceři se rozhodne přihlásit. Láska a porozumění mezi Eppie a Silasem však vítězí

nad biologickým poutem. Silas se pro Eppie jednou provždy stal otcem a nikdo tento fakt změnit nedokáže.

Autorka je v tomto ohledu ke tkalcovi milosrdná a nedovoluje nikomu, aby do pouta, které si za roky tkadlec spolu s Eppie vybudovali, jakkoliv zasáhnul. Původně samotářský a pochmurný život muže ve vlastním vyhnanství končí láskyplně a smířlivě.

Citace:

²¹ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0 – introduction, str. V

²² ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0 – introduction, str. VI-VII

²³ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 4, str. 36

²⁴ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 340

²⁵ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 340 – 341

²⁶ HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 341

²⁷ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 20-21

²⁸ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 46-47

²⁹ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 127

³⁰ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 191-192

³¹ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 202

³² MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 4, str.37

³³ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 4, str.37

³⁴ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 22

³⁵ ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0. str. 61

4. THE MILL ON THE FLOSS

4.1 Obecná charakteristika románu

Román, který, dle Milnera, měl být původně nazván „*Sister Maggie*“ (dalšími možnostmi pak byly názvy „*The House of Tulliver*“ nebo „*Life on the Floss*“), vychází poprvé, v pořadí jako druhý román George Eliot, roku 1860 pod záštitou Williama Blackwooda. Kniha je vydána tedy o rok dříve než již zmíněný román *Silas Marner*. Marian pracovala na tomto románu od ledna 1859 do března 1860, tedy více než jeden rok. Evansová se o své nové knize zmiňuje slovy: „...will be a novel as long as *Adam Bede*, and a sort of companion picture of provincial life,...a work which will require time and labour...“ (HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 295)

Rosemary Ashton, která ke knize napsala předmluvu, charakterizuje román těmito slovy:

*„In The Mill on the Floss, George Eliot recreates her own childhood through the story of the wild, gifted Maggie Tulliver and her spoilt, selfish brother. Through tragic in its outcome, this tenderly comic novel combines vivid vignettes of family life with a magnificent portrait of the heroine and an acute critique of Victorian sexual politics.“*³⁶

Kniha prezentuje emocionální a morální vývoj hlavní představitelky, Maggie Tulliver, od jejího dětství po mladou ženu. O tématice knihy se zmiňuje Ian Milner ve své studii takto:

*„There are auxiliary themes: the fortunes of the house of Tulliver, Magie’s relations with Tom, her love for Philip Wakem, the “temptation” with Stephen Guest. But the unifying focus is Maggie’s development.“*³⁷

4.2 Vliv života autorky na psaní románu

Román je psán v autobiografickém tónu. Identifikace Mary Anne s hlavní představitelkou Maggie může být patrná především v prvních kapitolách. Evansová

kooperuje s děním ve vlastním životě a v mnoha ohledech jej vnáší právě do tohoto románu. Autobiografické prvky můžeme vidět především v tématice problematického vztahu mezi bratrem a sestrou, který autorka sama v době psaní románu zažívala.

Maryin bratr Isaac v té době se svou sestrou nekomunikoval již několik let. Poté, co Marian opouští svůj rodný Warwickshire a začíná žít s Lewesem, silně to Isaaca pobouří. Dokonce roku 1857, jak je zmíněno v prologu knihy *The Mill on the Floss*^x, nabádá svou druhou sestru Chrissey, aby přestala s Marian komunikovat také. Ta ho uposlechne, ale jen do února 1859, kdy pod tíhou událostí (schylující se smrt Chrissey) své sestře posílá dopis, ve kterém ji informuje o své blížící se smrti a omlouvá se za přerušení kontaktu. Smířené sestry se ale už setkat nestíhají a Chrissey umírá 15. března.

Tento sousled událostí Marian zcela nepochybně velmi zasáhne a své prožité „boly“ vkládá i do svého nového románu. Komplikovaný sourozenecký vztah je právě jedním z nejdůležitějších autobiografických prvků, které se v knize *The Mill on the Floss* objevují. Vztah mezi hlavní představitelkou Maggie a jejím bratrem Tomem prochází v průběhu románu různými fázemi. Jejich disharmonický sourozenecký vztah dochází však nakonec v samém závěru příběhu smíření. Paradoxně je tomu tak až v okamžiku, kdy oba sourozenci umírají. „*The title page epigraph, reappearing as the tombstone inscription at the close, suggests as master theme the nature of the bond between brother and sister: “In their death they were not divided.”* (MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.22)

Ukázka z knihy:

Near that brick grave there was a tomb erected, very soon after the flood, for two bodies that were found in close embrace; and it was visited at different moments by two men who both felt that their keenest joy and keenest sorrow were for ever buried there.

One of them visited the tomb again with a sweet face beside him – but that was years after.

The other was always solitary. His great companionship was among the trees of the Red Deeps, where the buried joy seemed still to hover – like a revisiting spirit.

The tomb bore the names of Tom and Maggie Tulliver, and below the names it was written –

'In their death they were not divided.' ³⁸

4.3 Hodnotový konflikt románu

Zajímavý je Milnerův názor vyjadřující fakt, že kniha je principiálním konfliktem hodnot:

*„At the core of *The Mill on the Floss* there is a fundamental conflict of values. It is not expressed, as in most of the novels, by the confrontation of principal characters cast as dramatic opposites. The counterpoint of Maggie's relations with Tom represents merely one phase of the central conflict. Her relations with Philip Wakem and with Stephen Guest are equally or more important in revealing its nature. Its ultimate source lies in the tension between Maggie and the society in which she is placed.“* ³⁹

Milner tedy přichází s myšlenkou, že řešení a vývoj konfliktu hlavní představitelky Maggie a jejího bratra Toma je jen jedním z vícero důležitých obrátů románu.

4.4 Postava Maggie Tulliver v rámci románu

Jak již bylo zmíněno dříve, Maggie Tulliver je hlavní představitelkou románu. Je to nezávislá žena, ale často se musí podřizovat přáním její rodiny (především jejího jediného bratra), ačkoliv mnohdy jí působí vnitřní bolest. Tajně touží po lepším životě a nadějnější budoucnosti. Netouží tolik po ničem jiném než po lásce. Ovšem poté, co ji nachází, sama se jí zase vzdává. Pochopit ji je velmi komplikované, protože i ona sama taková je.

Milner se o Maggie zmiňuje následovně:

„The “strongest need” of Maggie's nature was “the need of being loved”. She is driven to find outlet for her feelings. Equally or almost as strong are the promptings of her moral self.“ ⁴⁰

Dále pokračuje slovy:

*„...she aspires to ‘goodness’, not according to conventional standards (her mother often says she behaves badly) but in the light of her own moral judgement. Aware and somewhat distrustful of the strength of her feelings, Maggie gropes after some controlling principle of conduct. She seeks a community based on shared values.”*⁴¹

Maggie dokáže nahlas a otevřeně vyřknout vše, co si myslí, i když to může pobouřit její okolí. To je také jedním z romantických motivů románu. Dokáže se vzepřít naučené morálce a umí se postavit čelem hloupým soudobým tradicím a všemu, co se její mysli přičí. Už i jako malá dívka se nebojí vystoupit proti dospělému, pokud se jí něco „nezdá“:

‘Father,’ broke in Maggie, who had stolen up perceived to her father’s elbow again, listening with parted lips, while she held her doll topsy-turvy, and crushed its nose against the wood of the chair – ‘Father, is it a long way off where Tom is to go? Shan’t we ever go to see him?’

‘I don’t know, my wench,’ said the father, tenderly. ‘Ask Mr. Riley; he knows.’

Maggie came round promptly in front of Mr. Riley, and said, ‘How far is it, please, sir?’

‘Oh, a long, long way off,’ that gentleman answered, being of opinion be spoken to jocosely. ‘You must borrow the sevenleagued boots to get him.’

‘That’s a nonsense!’ said Maggie, tossing her head haughtily, and turning away with the tears springing in her eyes. She began to dislike Mr. Riley: it was evident he thought her silly and of no consequence.

‘Hush, Maggie, for shame of you, asking questions and chattering,’ said her mother.

*‘Come and sit down on your little stool and hold your tongue, do...’*⁴²

4.5 Touha po harmonii, lásce a porozumění

Jedním z nejsilnějších romantických motivů v celé knize je Maggiina touha po lásce. Chce být milována a chce milovat. Chce, aby všichni v jejím okolí byli šťastní a vraceli ji lásku, kterou dala ona jim. Její srdce však během jejího poměrně krátkého života zažije mnoho otřesů v tomto směru.

Z plného srdce miluje svého bratra, který o ní však často panovačně rozhoduje a tím maří její vize na šťastnou budoucnost. Je jí pohrdána a propláče kvůli němu mnoho slz. Přesto ho však miluje, jak jen sestra bratra milovat může. I přes mnoho hádek, nadávek a „bolavých“ slov z Tomových úst na sestřinu osobu, je však mezi

sourozenci stále veliké pouto, které nemůže být nikdy a nikým přerušeno a nahrazeno. I když je mnohé rozděluje a jsou každý úplně jiný, v průběhu knihy autorka popisuje i situace, kdy jakoby vnímali svá rozdílná „já“ jako jedno. Jednou takovou situací byla i smrt jejich otce a shledání u jeho smrtelné postele:

*„Tom was a little shocked at Maggie’s outburst – telling him as well as his mother what it was right to do! She ought to have learned better than have those hectoring, assuming manners, by this time. But he presently went into his father’s room, and the sight there touched him in a way that effaced the slighter impressions of the previous hour. When Maggie saw how he was moved, she went to him and put her arm round his neck as he sat by the bed, and the two children forgot everything else in the sense that they had one father and one sorrow.”*⁴³

4.6 „Zakázané štěstí“

4.6.1 Philip Wakem nebo rodina?

Maggie touží po lásce z celého srdce. Paradoxně se jí však její touhy nepodaří dovést do toho správného konce a nevedou k uskutečnění. V průběhu knihy se dvakrát zamiluje, ale pokaždé do „nesprávného muže“, který její život zkomplikuje mnohem více, než si ona sama předtím dovede představit.

Nejprve pocítí lásku k Philipu Wakemovi, hrbatému synovi pana Wakema, který byl odvěkým rivalem Maggiina otce a kvůli kterému posléze dokonce rodina Tulliverových přichází o své rodinné dědictví a střechu nad hlavou – mlýn Dorlcote. Bankrot pana Tullivera a fakt, že se díky tomu celá rodina musí vystěhovat z jejich domova a ztratit veškeré jmění, dovádí Tomova a Maggiina otce k naprostému zoufalství a nakonec „dopomůže“ i k otcově smrti. Rodina Wakemů, a tedy i Philip, se proto stane v Tomových očích nenáviděnou.

Maggie na situaci však pohlíží svými očima a Philipovi nic nedává za vinu. Dokonce ještě na otcově smrtelné posteli žádá o jeho odpuštění rodině Wakemů, otec však v tomto dceři vyhovět nedokáže. Paličatý syn Tullivera, Tom, v tomto ohledu následuje svého otce. Odmítá mít s Wakemovými cokoliv společného. Stačil mu už fakt, že spolu chodili na akademii, kde se také Philip seznamuje s jeho sestrou Maggie, poté, co přijela svého bratra navštívit. Právě na zmíněné akademii

si k sobě Maggie a Philip nachází, ještě jako děti, cestu a pocítí náklonnost jeden k druhému.

Po několika letech se setkávají znovu a svou touhu jednoho po druhém už nedokáží racionálně překonat. I když Maggie ví, že Tom i její otec by jejich vztahu rozhodně nepožehnali, začíná se s Philipem Wakemem natajno scházet:

„...Philip, seating himself by her, and taking her hand, in the elation of a sudden hope. ‘Do you love me?’

Maggie turned rather pale: this direct question seemed not easy to answer. But her eyes met Philip’s, which were in this moment liquid and beautiful with beseeching love. She spoke with hesitation, yet with sweet, simple, girlish tenderness.

‘I think I could hardly love any one better: there is nothing but what I love you for.’ She paused a little while, and then added, ‘But it will be better for us not to say any more about it – won’t it, dear Philip? You know we couldn’t even be friends, if our friendship were discovered. I have never felt that I was right in giving way about seeing you – though it has been so precious to me in some ways; and now the fear comes upon me strongly again, that it will lead to evil.’⁴⁴

Po dobu jejich tajných schůzek má Maggie obavy, že se na vše přijde a z jejich vztahu bude rodinný rozruch. Jejich vztah se opravdu neutají a první, kdo se o něm dozvídá, je právě bratr Tom. Vzápětí dochází k veliké hádce:

‘Now, Maggie, tell me this instant everything that has passed between you and Philip Wakem.’

‘Does my father know anything?’ said Maggie, still trembling.

‘No,’ said Tom, indignantly. ‘But he shall know, if you attempt to use deceit towards me any further.’

‘I don’t wish to use deceit,’ said Maggie, flushing into resentment at hearing this word applied to her conduct.

‘Tell me the whole truth, then.’

‘Perhaps you know it.’

‘Never mind whether I know or not. Tell me exactly what has happened, or my father shall know everything.’⁴⁵

Poté, co Tom Maggie vyhrožuje, že o vztahu poví i otci, který by pouto mezi Philipem a Maggie nesl zcela nepochybně velice těžko, podvolí se Maggie bratrovi a vyzradí mu vše, oč žádá:

'I tell it for my father's sake, then.'

'Yes, it becomes you to profess affection for your father, when you have despised his strongest feelings.'

'You never do wrong, Tom,' said Maggie, tauntingly.

*'Not if I know it,' answered Tom, with proud sincerity.*⁴⁶ – zde jako by své sestře dával najevo svou povýšenost a své pohrdání. Dále Tom pokračuje slovy:

'But I have nothing to say to you beyond this: tell me what has passed between you and Philip Wakem. When did you first meet him in the Red Deeps?'

'A year ago,' said Maggie quietly. Tom's severite gave her a certain fund of defiance, and kept her sense of error in abeyance. 'You need ask me no more questions. We have been friendly a year. We have met and walked together often. He has lent me books.'

'Is that all?' said Tom, looking straight at her with his frown.

Maggie paused a moment; then, determined to make an end of Tom's right to accuse her of deceit, she said haughtily –

'No, not quite all. On Saturday he told me that he loved me. I didn't think of it before then – I had only thought of him as an old friend.'

'And you encouraged him?' said Tom with an expression of disgust.

*'I told him that I loved him too.'*⁴⁶

Po tomto rozhovoru dává Tom Maggie na výběr – buď na otcovu biblii odpřísáhne, že se s Philipem již nikdy nesetká nebo vše poví otci. Maggie svého bratra prosí, aby jí dal možnost alespoň Philipovi všechno vysvětlit nebo napsat dopis, kde by se mu zmínila o důvodu proč se s ním již nemůže setkat. Tom ale striktně odmítá. Nakonec však Maggie svolí, aby s Philipem naposledy promluvila, ale Tom chce jít s ní. Cestou jejich spor vrcholí a Maggie už nevydrží tlak situace a Toma obviní z toho, že ho vždy bavilo ji trápit. Mnohokrát na ni byl krutý a hrubý a ona ho přesto nade vše milovala. V tomto okamžiku musí Maggie volit mezi sourozeneckou láskou a láskou k Philipovi. Nakonec zvítězí city k rodině. Ačkoliv mnohokrát dokázala vystoupit proti autoritě, tentokrát vítězí racionálně a Maggie se

rozhodne uposlechnout svého tvrdohlavého bratra, i když jí tento fakt vede k šílenství:

*„Maggie went up to her own room to pour out all that indignant remonstrance, against which Tom's mind was close barred, in bitter tears. Then, when the first burst of unsatisfied anger was gone by, came the recollection of that quiet time before the pleasure which had ended in to-day's misery had perturbed the clearness and simplicity of her life. She used to think in that time that she had made great conquests, and won a lasting stand on serene heights above wordly temptations and conflict. And here she was down again in the thick of a hot strife with her own and others' passions.”*⁴⁷

Maggie musí být silná a musí zapomenout. Svět stojí proti ní a ona se cítí tak sama. To je dalším z romantických prvků románu. Na všechny své pocity bolesti je zcela sama. Nikdo jí nedokáže pomoci od bolesti, kterou prožívá. Ale musí se se situací a emocemi vypořádat pro blaho své rodiny. Jediná spřízněná duše, kterou má - Philip, je již nenávratně pryč:

„Her heart bled for Philip: she went on recalling the insults that had been flung at him with so vivid a conception of what he had felt under them, that it was almost like a sharp bodily pain to her, making her beat the floor with her foot, and tighten her fingers on her palm.

*And yet, how was it that she was now and then conscious of a certain dim background or relief in the forced separation from Philip? Surely it was only because the sense of a deliverance from concealment was welcome at any cost.”*⁴⁸

V Maggině vnitřím životě dochází k „bouři“ emocí – další romantický motiv obsažený v románu. Její hlavou se jí mísí myšlenky na člověka, kterého kvůli přání ostatních nemůže mít, s otázkou PROČ. Taková emoční bouře je typická právě pro romantické hrdiny – obrat do vlastního nitra, „shluky“ emocí, pocit samoty a odcizení.

4.7 Stephen Guest – osudová chyba

4.7.1 První setkání

Poté, co se Maggie nastěhuje ke své milé sestřenici Lucy Deanové, seznamuje se s jejím snoubencem Stephenem Guestem, který z plánovaného pobytu Maggie zpočátku není vůbec nadšen. Kvůli Lucyině sestřenici dojde dokonce mezi Lucy a Stephenem k menší výměně názorů, při které Stephen vyjadřuje své znechucení z příjezdu mladé dívky:

‘What! Is your cousin coming to stay with you?’ said Stephen, with a look of slight annoyance.

‘Yes; that was my news, which you have forgotten. She’s going to leave her situation, where she has been nearly two years, poor thing – ever since her father’s death; and she will stay with me a month or two – many month, I hope.’

‘And am I bound to be pleased at that news?’

*‘Oh, no, not at all,’ said Lucy, with a little air of pique. ‘I am pleased, but that, of course, is no reason why you should be pleased. There is no girl in the world I love so well as my cousin Maggie.’*⁴⁹

Poté, co se Stephen s Maggie seznámí, však zcela změní názor a mladá dívka ho na první pohled uchvátí. Ani Maggie nezůstává po jejich prvním setkání chladná a pocítí ke Stephenovi něco dosud zcela nepoznaného, co překonává i city, které chovala předtím k Philipu Wakemovi:

‘Let me introduce you to my cousin, Miss Tulliver,’ said Lucy, turning with wicked enjoyment towards Maggie, who now approached from the father window. ‘This is Mr. Stephen Guest.’

*For one instant Stephen could not conceal his astonishment at the sight of this tall, dark-eyed nymph with her jet-black coronet of hair; the next, Maggie felt herself, for the first time in her life, receiving the tribute of a very deep blush and a very deep bow from a person towards whom she herself was a conscious of timidity. This new experience was very agreeable to her – so agreeable, that it almost effaced her previous emotion about Philip. There was a new brightness in her eyes, and a very becoming flush on her cheek, as she seated herself.*⁵⁰

4.7.2 Potlačovaná láska na první pohled

Zpočátku se Maggie snaží nenechat svým citům volný průběh – už jen kvůli své milované sestřenici Lucy, která jí poskytla azyl v době, kdy to Maggie nejvíce potřebovala. Nemůže se své láskyplné příbuzné a hostitelce v jedné osobě takto „odvděčit“ za její dobré počiny.

Maggie se snaží své sympatie k Lucyinu snoubenci „držet na uzdě“, což se jí zpočátku daří. Lucy si dokonce po jejich seznámení myslí, že si vzájemně „nepadli do oka“ a má strach, že se nebudou snášet. Stephen si totiž, ačkoliv se mu Maggie líbí, neodpustil pár kritických poznámek:

*„Lucy was rather alarmed: she thought Stephen and Maggie were not going to like each other. She had always feared lest Maggie should appear too odd and clever to please that critical gentleman.“*⁵¹

Lucy se později Stephena ptá, zda-li se s Maggie bude snášet, načež ten paradoxně odpovídá:

‘And you will like Maggie, shan’t you?’ she (Lucy) added in a beseeching tone. Isn’t she a dear, noble-looking creature?’

*‘Too tall,’ said Stephen, smiling down upon her, ‘and a little too fiery. She is not my type of woman, you know.’*⁵²

Stephenovo vyjádření o Maggie tak vyznívá, jako by sám v sobě chtěl potlačit svůj zájem o tuto dívku, jako by sám sobě nutil myšlenku, že ho Maggie vnitřně vůbec nepřitahuje, že k ní zhola nic nepocítil, ačkoliv opak byl pravdou. Možná se snažil svojí kritikou vůči Maggie jen dokázat Lucy, že se nemusí bát „konkurence“. Motiv potlačované touhy a lásky je dalším z řady ryze romantických motivů.

Maggie se zpočátku na snoubence své sestřenice Lucy nedokáže podívat. Hlavou jí probíhají myšlenky na uplynulé události a Philipa, který má stále v jejím srdci místo. Jako by v hlavě měla veliký – „klasicky romantický“ – zmatek, který si nyní potřebuje uspořádat. Musí si uvědomit, co se to s ní nyní děje a co bude následovat:

*„Maggie did not fulfil Stephen's hope by looking at him during the first quarter of an hour: her eyes were too full of the old banks that she knew so well. She felt lonely, cut off from Philip – the only person who had ever seemed to love her devotedly, as she had always longed to be loved.“*⁵³

4.7.3 Narůstající touha

Přesto, že Stephen dává navenek najevo svůj nezájem o Maggie, uvnitř se jí touží alespoň dotknout. V hlavě spřádá plán o výletu na lodi, při kterém svou touhu může uvést v realitu – při vstupu na loď a z lodi mu bude muset Maggie podat ruku, aby se mohla opřít. To se mu také vyplnilo. Dokonce ji mohl sevřít pevněji, než by očekával (- zde si můžeme opět povšimnout motivu charakteristického pro romantická díla - touha po naplnění lásky, o které už od samého počátku hlavní hrdina ví, že je pro něho „zakázaná“ a neměla by být uskutečněna):

„...her (Maggie) foot slipped, but happily Mr. Stephen Guest held her hand, and kept her up with a firm grasp.

*‘You have not hurt yourself at all, I hope?’ he said, bending to look in her face with anxiety. It was very charming to be taken care of in that kind graceful manner by some one taller and stronger than one's self. Maggie had never felt just in the same way before.”*⁵⁴

Po tomto „incidentu“ k sobě oba pocítili ještě mnohem více než předtím. Ten večer nemůže Maggie přemýšlet o ničem jiném než o tom, co se toho dne událo. (Opět si autorka „romanticky pohrála“ se směsicí pocitů a myšlenek, kterými je hlavní protagonistka „zaplavena“). Přechází po pokoji sem a tam a snaží se nalézt příčinu svých smíšených pocitů:

*„When Maggie went up to her bedroom that night, it appeared that she was not at all inclined to undress. She set down her candle on the first table that presented itself, and began to walk up and down her room, which was a large one, with a firm, regular, and rather rapid step, which showed that the exercise was the instinctive vent of strong excitement. Her eyes and cheeks had an almost feverish brilliancy; her head was thrown backward, and her hands were clasped with the palms outward, and with that tension of the arms which is apt to accompany mental absorption.“*⁵⁵

4.7.4 Rozhodování: Philip nebo Stephen?

V této pasáži je Maggie, jakožto romantická hrdinka, postavena opět do velkého vnitřního konfliktu. Opět je na rozhodování sama. Ví, že ať zvolí jednu nebo druhou variantu, pokaždé si ponese jisté následky. Sled událostí nakonec rozhoduje za ni.

Před Lucy se Maggie a Stephen snaží svou náklonnost jeden k druhému skrýt. Lucy chce dokonce svou sestřenicí potěšit a na druhý den zve Philipa Wakema. Maggie se však Lucy svěřuje, že ještě před otcovou smrtí bratrovi slíbila, že bez jeho vědomí se s Philipem nesetká. Lucy proto Maggie příslibuje, že se druhý den za Tomem zastaví, aby s ním promluvila a obměkčila jeho zatvrzelé myšlenky. Nakonec s Tomem hovoří sama Maggie, ten je ale neoblomný a svůj názor na Philipa, který vyřkl již před rokem, nehodlá měnit:

'...My opinion is not changed. If you think of Philip Waken as a lover again, you must give up me... Now listen to me, Maggie. I'll tell you what I mean. You're always in extremes – you have no judgement and self-command; and yet you think you know best, and will not submit to be guided...' ⁵⁶

Následuje velká hádka. Nakonec přeci jen Tom svolí, aby se Maggie a Philip setkali. Maggie je šťastná. Nyní nemusí skrývat své přátelství k Philipovi. Přeje si, aby Philip zůstal dlouho. Přesto však se něco v její mysli a srdci změnilo. Uvědomí si, že tím, koho miluje, není Philip, ale právě Stephen (vnitřní rozpor hrdinky a dilema v lásce je dalším z řady romantických motivů knihy). Snaží se své city k němu zatlačit do nejhlubší „propasti“ své mysli – už jen kvůli své milované sestřenicí, která je jejímu srdci tak blízká. Snaží se racionálně pojmout své pocity a Stephena, který už svou lásku k Maggie v sobě nedokáže dále potlačit, od sebe odhánět. Neustále ho pobízí, aby odešel a nechal ji o samotě, přitom však po jeho přítomnosti neskutečně touží.

4.7.5 Převaha touhy nad rozumem

Zvratem v této svízelné situaci se stane nevinná událost, kdy Lucy navrhne zbylým třem – Maggie, Stephenovi a Philipovi, aby si vyjeli společně na projížďku lodí. Chce udělat své milované sestřenicí radost, protože ví, že vodu a řeku miluje

celým svým srdcem. Tento výlet se však pro vývoj vztahu mezi Maggie a Stephenem stává osudovým.

Poté, co Lucy a Philip nakonec projížďku odříkají, na cestu se vydávají jen Stephen a Maggie. Své city už nadále ve své přítomnosti potlačit nedokáží.

Po jisté době Maggie zjišťuje, že Stephen zajel s lodí příliš daleko na to, aby se mohli včas vrátit zpět. Popadne ji panika, neví, jak se zachovat, co dělat:

But at last Stephen, who had been rowing more and more idly, ceased to row, laid down the oars, folded his arms and looked down on the water as if watching the pace at which the boat glided without his help. This sudden change roused Maggie. She looked at the far-stretching fields – at the banks close by – and felt that they were entirely strange to her. A terrible alarm took possession of her.

‘Oh, have we passed Luckreth – where we were stop?’ she exclaimed, looking back to see if the place were out of sight. No village was to be seen. She turned round again, with a look of distressed questioning at Stephen.

He went on watching the water, and said, in a strange, dreamy, absent tone, ‘Yes – a long way.’

‘Oh, what shall I do?’ cried Maggie, in an agony. ‘We shall not get home for hours – and Lucy – O God, help me!’⁵⁷

Autorka knihy popisuje vývoj situaci následovně:

„She (Maggie) clasped her hands and broke into a sob, like a frightened child: she thought of nothing but of meeting Lucy, and seeing her look of pained surprise and doubt – perhaps of just upbraiding.

Stephen moved and sat beside her, and gently drew down the clasped hands.

*‘Maggie,’ he said, in a deep tone of slow decision, **‘let us never go home again – till no one can part us – till we are married.’**⁵⁷*

Po těchto slovech ustane Maggie plakat. Zřejmě sama neví, jak se zachovat. Soupeří v ní touha po Stephenovi s pocitem viny a sobeckosti vůči ostatním blízkým, které tolik miluje a ke kterým má také jistou zodpovědnost. Opět se „romanticky“ dostává do vnitřního konfliktu. Stephen ve svém monologu pokračuje slovy:

*'See, Maggie, how everything has come without our seeking – in spite of all our efforts. We never thought of being alone together again: it has all been done by others. See how the tide is carrying us out – away from all those unnatural bonds that we have been trying to make faster round us – and trying in vain. It will carry us on to Torby, and we can land there, and get some carriage, and hurry on to York, and then to Scotland – and never pause a moment till we are bound to each other, so that only death can part us. It is the only right thing, dearest: it is the only way of escaping from this wretched entanglement. Everything has concurred to point it out to us. We have contrived nothing, we have thought of nothing ourselves.'*⁵⁷

Maggie nakonec podléhá slovům Stephena. Vidina splněné touhy a nové krásné budoucnosti je silnější než cokoli ostatní. Zatlačuje svědomí do hlubiny své mysli a před očima jí vyvstává obraz jejich svatby a šťastného života se svým milým.

Maggie a Stephen zapomenou na veškeré dění kolem nich, na lidi jim tak blízké, vnímají jen sami sebe.

Rozhodnou se opustit svou minulost a začít společně novou budoucnost. Vydávají se na lodi do Mudportu, kde se chtějí vzít. Stephen je šťastný, že získal svou lásku života.

4.7.6 Svazující pocity viny

Maggie však k vytoužené radosti mnoho schází. Jak již tomu u romantických hrdinů bývá zvykem, její pocity štěstí a ideály, kterým na chvíli začala věřit, nedojdou naplnění. Stephena moc miluje a mohla by si s ním splnit všechny své touhy a sny, které si vždy přála uskutečnit. Opak je ale pravdou. Od první chvíle, co se se Stephenem sama ocitla na lodi, ji dnem i nocí trápí výčitky svědomí. Sama sebe se ptá, zda opravdu zvolila správnou životní cestu. Zda to vše, co se za poslední hodiny odehrálo mělo skutečně tak být. Čím dál tím více si začíná uvědomovat, že nikoli. Cítí se tolik provinile. Uvědomuje si, že zradila své nejbližší – ty, na kterých jí záleželo úplně nejvíce...

4.7.7 Zrada vůči milované Lucy

Uvědomuje si, že ublížila své milované sestřenici, která stála vždy při ní a pomáhala jí vždy, když to Maggie nejvíce potřebovala. Tolik se snažila o Maggiino štěstí. To právě Lucy byla ta, která přála její lásce s Philipem Wakenem a věřila v její budoucnost, a to i přes všechny překážky, které tento vztah „svazovaly“. Byla člověkem, který byl Maggiině duši nejbližší. Maggie se Lucy mohla svěřit s čímkoliv a ona jí vždy podala „pomocnou ruku“. Za to všechno – za její lásku, dobrotu, ochotu a náklonnost – se jí Maggie takto „odvděčila“... V hlavě se jí „množí“ myšlenky, že odvedla Lucy snoubence a „pošlapala“ její šťastnou budoucnost. Díky Maggiině sobeckosti teď Lucy nemá žádnou budoucnost. Zničila štěstí a lásku někoho, na kom jí tolik záleželo a kterému tolik záleželo na ní. A to vše jen pro svůj vlastní prospěch, radost a sobecké štěstí. Najednou si Maggie uvědomuje, že základy jejího štěstí se Stephenem spočívají na smutku a neštěstí jiných. Uvědomuje si, že „vytěžila“ z dobroty milovaného člověka sobecky a bezohledně jen pro svůj vlastní užitek. Vidí, jak moc zbabělé bylo její rozhodnutí odplout se Stephenem, s člověkem, který měl patřit někomu jinému. Je zde patrný motiv procitnutí z naivních ideálů, které nikdy nemohou dojít naplnění.

4.7.8 Vzpomínka na Philipa

Maggie ví, že její útěk se Stephenem nezasáhl pouze Lucy. I kdyby to byla pouze ona, kdo by byl nešťastný z toho, co se událo, i tak by to pro Maggie byla „rána nožem do srdce“. Její pocity viny se o to více stupňují, jakmile si uvědomuje, že její chování muselo ranit kromě Lucy také Philipa Wakema, který doufal, že se mu s Maggie konečně vyplní osud, po němž takovou dobu toužil. I on najednou zůstal sám, raněný a zmatený. Mnoho různých překážek už spolu s Maggie překonali, dokonce mohli konečně propojit dvě rodiny, které k sobě léta prohlašovaly svou nenávist. Mohli zapomenout na odvěké spory a pomyslným mostem propojit rodiny Tulliverů a Wakemů, které svazovalo letité zlo vůči sobě. Už chybělo tak málo do tohoto šťastného konce. Maggie si vše uvědomuje a je jí do pláče. Tolik toho pokazila a tolik bolesti „stojí v jejím stínu“. Vzpomínka na její sobeckost a bezohlednost ji přivádí k šílenství.

4.8 Ztráta bratra

Dalším, který jí její útěk se Stephenem jistě nikdy neodpustí, je bratr Tom. Myšlenka na to, že svého jediného bratra (který ačkoliv byl tvrdý, neoblomný a způsobil jí mnoho bolesti, byl přesto nenávratně zapsán v jejím srdci) zřejmě již nikdy neuvidí a ztratí tak část svého vlastního já, působila Maggie noční můry. I přes veškeré spory a ošklivá slova, která Tom pronesl vůči Maggie, pro něj měla vždy v srdci své místo. Nechce milovaného Toma už navždy ztratit. Maggie popadá panika:

„The feeling of a few short weeks had hurried her into the sins her nature had most recoiled from – breach of faith and cruel selfishness; she had rent the ties that had given meaning to duty, and had made herself an outlawed soul, with no guide but the wayward choice of her own passion. And where would that lead her? – where had it led her now? She had said she would rather die than fall into that temptation. She felt it now – now that the consequences of such a fall had come before the outward act was completed. There was at least this fruit from all her years of striving after the highest and best – that her soul, though betrayed, beguiled, ensnared, could never deliberately consent to a choice of the lower. And a choice of what? O God – not a choice of joy, but of conscious cruelty and hardness; for could she ever cease to see before her Lucy and Philip, with their murdered trust and hopes?“⁵⁸

Maggiiny pocity viny a zoufalství stupňují svou intenzitu a její svědomí jí nedává spát:

„Her life with Stephen could have no sacredness: she must for ever sink and wander vaguely, driven by uncertain impulse; for she had let go the clue of life – that clue which once in the far-off years her young need had clutched so strongly. She had renounced all delights then, before she knew them, before they had come within her reach. Philip had been right when he told her that she knew nothing of renunciation: she had thought it was quite ecstasy; she saw it face to face now – that sad patient living strength which holds the clue of life – and saw that the thorns were for ever pressing on its brow.“⁵⁸

4.9 Životní prohra

Maggie cítí, že prohrála v boji sama se sebou. Zalekla se toho, co udělala a jak se zachovala. Najednou jí dochází, že se Stephenem nedokáže žít, aniž by si neustále nedávala vinu za svou bezohlednost a sobeckost. Nemůže přeci trávit život vedle člověka, na kterého někde v dáli čeká kdosi jiný. Za takových okolností se Stephenem nemůže zůstat...

Zároveň si ale klade otázku, co bude dál. Pokud s ním nezůstane, bude se muset vrátit zpět. Doma ale na ni bude „čekat peklo“. Kdoví, jestli s ní ještě vůbec někdy její rodina promluví. A co Tom? Zapudí ji? Zřekne se své jediné sestry za to jak pošpinila jméno celé rodiny a zemřelého otce? Maggie neví... Jediné, co je jisté, je, že návrat bude potupný a bude trvat ještě dlouho, než se vše urovná – pokud vůbec někdy. I přes to všechno má však najednou Maggie jasno – musí vše říct Stephenovi a musí se vrátit zpět:

„Maggie felt it was time to speak: it would only be unkind now to assent by silence. She spoke in the lowest tone, as he had done, but with distinct decision.

‘We shall not be together – we shall have parted.’

The blood rushed to Stephen’s face.

‘We shall not,’ he said. ‘I’ll die first.’

But neither of them dared to say another word, till the boat was let down, and they were taken to the landing-place. Here there was a cluster of gazers and passengers awaiting the departure of the steamboat to St. Ogg’s. Maggie had a dim sense, when she had landed, and Stephen was hurrying her along on his arm, that some one had advanced towards her from that cluster as if he were coming to speak to her. But she was hurried along, and was indifferent to everything but the coming trial.”⁵⁹

Stephen se za žádnou cenu nechce smířit s Maggiiným odchodem. Prosí ji, naříká, snaží se ji zastavit v jejím počínání. Nedovede si bez ní představit svou budoucnost. Měl s Maggie tolik plánů, proto z posledních sil dívku ještě přesvědčuje:

‘We can’t part, Maggie,’ said Stephen, more impetuously.

*'I can't bear it. What is the use of inflicting that misery on me? The blow – whatever it may have been – has been struck now. Will it help any one else that you should drive me mad?'*⁶⁰

Maggie je stále neoblomná, proto Stephen pokračuje ve snaze přesvědčit svou milou a vyznává jí svou bezmeznou lásku:

*'...Maggie! Dearest! If you love me, you are mine. Who can have so great a claim on you as I have? My life is bound up in your love. There is nothing in the past that can annul our right to each other: it is the first time we have either of us loved with our whole heart and soul.'*⁶¹

Maggie má již však zcela jasno. Žádná Stephenova slova její rozhodnutí zvrátit nedokáží. Nic neoblomí její touhu po návratu domů. V tu chvíli je neobyčejně silná – dokáže zachovat klidnou hlavu a i přes hluboké city, které ke Stephenovi cítí mu odpovídá racionálně:

*'No – not with my whole heart and soul, Stephen,' she said, with timid resolution. 'I have never consented to it with my whole mind. There are memories, and affections, and longing after perfect goodness, that have such a strong hold on me; they would never quit me for long; they would come back and be a pain to me – repentance. I couldn't live in peace if I put the shadow of a wilful sin between myself and God. I have caused sorrow already – I know – I feel it; but I have never deliberately consented to it: I have never said, "They shall suffer, that I may have joy." It has never been my will to marry you: if you were to win consent from the momentary triumph of my feeling for you, you would not have my whole soul. If I could wake back again into the time before yesterday, I would choose to be true to my calmer affections, and live without the joy of love.'*⁶²

Maggie se definitivně rozhoduje opustit Stephena a na lodi odplouvá z Mudportu zpět do St. Ogg's za svou rodinou. Se Stephenem se již nikdy neuvidí a její vytoužená láska tak zůstává nenaplněná, jak je pro romantická díla typické.

4.10 Návrat domů

Závěrečné rozuzlení příběhu se naskýtá v knize sedmé s podtitulem *The Final Rescue*. V té autorka knihy popisuje návrat Maggie zpět domů a poslední dny jejího mladého života.

Můžeme se zde také mimojiné dočíst, že ačkoliv Tom měl za sebou mnoho obchodních úspěchů a docílil i návratu zpět do rodného Dorlcote Mill, ke štěstí a radosti mu mnohé chybělo. („*But Tom's face, as he stood in the hot still sunshine of that summer afternoon, had no gladness, no triumph in it.*“ – str. 553) Byl zahořklý. Cítil se tak zahanbený svou vlastní sestrou. Cítil se poníženy a zostuzený. Nic pro něj nebylo horší než právě toto („...*Tom's mind was set to the expectation of the worst that could happen – not death, but disgrace.*“ – str. 553). Snad by i raději zemřel.

Setkání s Tomem bylo to nejhorší, čeho se Maggie obávala. Měla z něj vždy respekt – již od svého dětství. Byl pro ní vždy velkou autoritou. Teď ale věděla, že bude zuřit jako nikdy předtím.

Když stane před Tomem, chvěje se a neví, co očekávat. Cítí z Toma jeho zášť vůči ní. Přesto se odhodlá k tomu, aby promluvila:

‘Tom,’ she began, faintly, ‘I am come back to you – I am come back home – for refuge – to tell you everything.’

‘You will find no home with me,’ he answered with tremulous rage. ‘You have disgraced us all. You have disgraced my father’s name. You have been a curse to your best friends. You have been base – deceitful; no motives are strong enough to restrain you. I wash my hands of you for ever. You don’t belong to me.’⁶³

Tato zraňující slova Maggie „bodají“ jako nůž. Snaží se u Toma „vydobýt“ možnost mu vše vysvětlit a obhájit své jednání:

*‘Tom,’ said Maggie, with more courage, ‘I am perhaps not so guilty as you believe me to be. I never meant to give way to my feelings. I struggled against them. I was carried too far in the boat to come back on Tuesday. I came back as soon as I could.’*⁶⁴

Tom Maggie nevěří. Nechce slyšet to, co se mu jeho sestra snaží sdělit. Myslí si, že Maggie využila Philipa Wakema, aby se dostala ke Stephenovi (*'...You have been using Philip Wakem as a screen to deceive Lucy – the kindest friend you ever had. Go and see the return you have made her: she's ill – unable to speak – my mother can't go near her, lest she should remind her of you.'* – str. 555). Zde je pro čtenáře patrný romantický prvek křivého nařčení (podobně jako tomu bylo i u románu *Silas Marner*), zatrpklosti, hořkosti a ponurosti. Tom nechce vyslyšet svou sestru a tím jí dát šanci k ospravedlnění. Je zahořklý a silně zaujatý vůči ní.

4.11 Smíření v okamžik tragédie

Tom Maggie odmítá odpustit. Je zhrzen tím, co jeho sestra udělala. Nakonec Maggie odchází bez vytouženého smíření do izolace (podobný motiv jako u předchozího románu, kdy Silas po naprostém nepochopení ze strany komunity musí hledat útočiště jinde).

Pro čtenáře tento okamžik vypadá jako zcela definitivní a bezvýchodný – po ostrých slovech vyřčených z Tomových úst si lze jen těžko představit, že by mohlo dojít mezi sourozenci ke smíření. Přesto však je jim osud v tomto ohledu nakloněn a dává jejich vztahu pomyslnou druhou šanci. Paradoxně je jim dána možnost stmelit se znovu až v okamžik nastávající tragédie. O to více je však pak tato tragédie čtenářem vnímána jako ne tak tragická...

Maggie, podobně jako právě Marner, se uchyluje do vyhnanství, kde dožívá své poslední dny. Poté, co vesnici St. Ogg's pohlcuje velká voda a Maggie prchá ze svého obydlí na lodi, se v hlavní představitelce probouzí její potlačená láska ke svému bratrovi. Má o něj velký strach. Neví, zda neuvízl v mlýně, odkud se nemůže dostat. I přes veškeré spory, které se mezi sourozenci odehrály, se Maggie za svým bratrem Tomem vydává, aby se ujistila, zda je on a jejich matka v pořádku. Připlouvá k mlýnu a z lodi zoufale volá na matku a na bratra. Za chvíli se ozývá hlas jejího bratra:

'Magsie!'

Maggie could make no answer but a long deep sob of that mysterious wondrous happiness that is one with pain.

As soon as she could speak, she said, 'We will go to Lucy, Tom: we'll go and see if she is safe, and then we can help the rest.'

Tom rowed with untired vigour, and with a different speed from poor Maggie's. The boat was soon in the current of the river again, and soon they would be at Tofton.

'Park House stands high up out of the flood,' said Maggie. 'Perhaps they have got Lucy there.'

Nothing else was said...⁶⁵

Najednou byla zapomenuta všechna ta vyřčená slova zášti a nenávisti. Nic „minulého“ nebylo v tuto chvíli přednější než záchrana rodiny. Láska mezi sourozenci, která byla v poslední době tolik potlačovaná, najednou jako by opět vplynula na povrch. Dochází tedy konečně k jakémusi prolomení bariér, které provázely celý román, a autorka dává možnost hlavním protagonistům smířit se před jejich společnou smrtí.

Nový začátek jejich sourozenecké lásky si tedy však již čtenář „nevychutná“. Tom padá do ledové vody a Maggie ve snaze zachránit svého jediného bratra skáče za ním. Oba se začnou topit a nakonec oba – spolu – pod hladinou umírají ve vzájemném objetí... (Tento fakt však dává celé tragédii jinou dimenzi – neumírají sami a v konfliktu, ale spolu a po „znovunalezení“ hodnot své sourozenecké lásky.)

Po celou dobu četby románu čtenář vnímá „ostré hrany“ jejich sourozeneckého vztahu, velikou rozdílnost jejich povah. Přesto je však v hloubi duše spojovala láska. V posledních vteřinách před smrtí jim autorka knihy dává možnost usmíření a spojení jednoho s druhým. Na svůj skon nejsou sami, mají jeden druhého. Umírají spolu. Jejich smrt se tak stává mnohem milosrdnější a klidnější.

4.12 Závěr románu

Konec románu může čtenář vnímat dvojím způsobem. Buď na něj můžeme pohlížet jako na zcela tragický – hlavní protagonistka Maggie dožívá pro prohraném boji o životní lásku v naprosté izolaci od milovaných lidí a nakonec ještě umírá při povodni poté, co se vrhá do vody za svým topícím se bratrem.

Jiný čtenář (a s tímto postojem se ztotožňuji také já) může rozuzlení příběhu vnímat jako smířlivý. Přesto, že sourozenci v samém závěru umírají, dochází však před jejich smrtí k jakémusi uklidnění a zklidnění všech neshod a švárů, které celou

knihu prolínaly. Lucy a Maggie se znovu setkávají a Lucy své sestřenici odpouští. S Philipem se Maggie sice před svou smrtí již neseťkává, ale dostává od něho dopis plný něhy a pochopení začínající slovy:

'Maggie, - I believe in you – I know you never meant to deceive me – I know you tried to keep faith to me, and to all. *I believed this before I had any other evidence of it than your own nature. The night after I last parted from you I suffered torments. I had seen what convinced me that you were not free; that there was another whose presence had a power over you which mine never possessed; but through all the suggestions – almost murderous suggestions – of rage and jealousy, my mind made its way to belief in your truthfulness... – Yours to the last,*

Philip Wakem' ⁶⁶

Tímto jako by Maggie získala klid pro svou utrápenou mysl a došla k očištění své duše, v níž pocity provinění vystávaly neustále na povrch. Najednou mohla být klidná. Bylo jí odpuštěno a tím z Maggie „spadá“ těžké břímě a napětí v celé knize se uvolňuje. Konečně dochází k rozuzlení, smíření a zmírnění tenze. V konečné fázi tedy, ačkoliv Maggie umírá, čtenář vnímá, že Maggiina smrt se odehrála na pozadí odpuštění všeho špatného a tento fakt mu pomáhá smrt obou sourozenců přijmout mnohem smířlivěji.

Ian Milner v závěru své studie věnující se tomuto románu charakterizuje příběh těmito slovy:

„The tension arising from Maggie's conflict were vividly and movingly rendered. From the crisis over Stephen Guest the anguish of a nature torn by self-conflict rises to an intensity that dominates the total structure. In the dénouement all this is thrown away. Maggie's saving of Tom is presented as a final restoration of her moral nature, an entry into the long-sought community. The terms in which the reunion is realized are revealing: “The boat reappeared – but brother and sister had gone down in an embrace never to be parted: living through again in one supreme moment the days when they had clasped their little hands in love, and roamed the daisied fields together.” The sentimental tone merely puts a pious shroud over the broken edges of Maggie's relation with Tom. On their tomb are written the words of the novel's epigraph: “In their death they were not divided.” In life they were never, in any real sense, united. A certain harmony of formal design has been

achieved. But at the cost of banishing by a miracle the rigours of Maggie's inner conflict which form the true dramatic life of the novel.”⁶⁷

4.13 Romantické motivy románu

Celý román je, podobně jako román *Silas Marner*, prosycen romantickými motivy. Maggie Tulliver tvoří, co do romantických prvků, jakousi paralelu tkalci Marnerovi. V první řadě - Maggie je velká individualistka. Je to výjimečná hrdinka postavená do výjimečných situací, které řeší, ať už správně nebo ne, vždy po svém.

Na veškerá svá rozhodování je sama. Chtěla by žít podle svých ideálů, ale musí se potýkat s nepochopením a kritickými reakcemi ze strany svého okolí, zejména ze strany svého bratra, který je v celém románu jejím velkým oponentem.

Svým reagováním dává najevo svůj odpor k autoritám. Nenechává se ve svém rozhodování „strhnout davem“, pokud o tom není sama přesvědčena a nedojde k vlastní interiorizaci dané myšlenky. Je zásadně svá. Tím je zcela nepochybně klasickou romantickou hrdinkou.

Romantický hrdina obecně bývá výjimečný člověk, který nezapadá do běžné populace. Je něčím odlišný a vybočuje z běžného průměru lidí. Často se bouří proti autoritám a striktním společenským konvencím. Je i trochu idealista, který si chce vlastní život prožít podle svých představ a snů nezávisle na vnějších morálkách. Mívá subjektivní přístup ke společnosti a životu jako takovému. Velmi často se také obrací do vlastního nitra a má sklon k hlubokému vnitřnímu prožívání. Takový hrdina se často potýká s pocity smutku, stesku, osamocení. Je zmítán vášněmi a delírii. Velmi často také zažívá pocit velkého odcizení a nepochopení ze strany nejbližších osob.

Romantičtí hrdinové, stejně tak je tomu právě i u Maggie, bývají často nešťastně zamilovaní. U Maggie je její nenaplněná láska dokonce zdvojnásobena přítomností dvou osudových mužů. Oba dva – jak Philip, tak Stephen – jsou pro ni nešťastným rozhodnutím. Ačkoliv k oběma pociťuje velkou lásku, nemůže dojít z vnějších důvodů ani v jednom případě k žádnému naplnění citů. Uskutečnění velké lásky vždy brání nějaké okolnosti, které nemohou být přehlédnuty.

Jedním z dalších romantických motivů, které bychom v románu *The Mill on the Floss* mohli najít, je pohled do minulosti. Poté, co Maggie na chvíli získává svého vytuženého muže (Stephena) a začne se jí rozkrývat nadějná budoucnost,

uvědomuje si, že na takovou budoucnost není připravená. Najednou začne prahnout po návratu do minulosti – po rodině, po svém rodném kraji, po vztazích, které by svou novou budoucností nadobro ztratila.

Další romantický motiv bychom mohli spatřovat v pocitu „rodinného outsidera“, který Maggie po svém návratu z Mudportu zažívá. Poté, co se setkává se svým bratrem, slyší jen slova zášti a pohrdání. Její jednání se neseťkává s pochopením a ona je zapuzena a odsouzena k bytí v izolaci. Maggie se musí ke konci románu potýkat s pocitem životní prohry, zklamání odcizení z domova. To vše bychom také mohli považovat za součást romantického nádechu knihy.

4.14 Voda jako romantický živel

Motiv vody, spíše řečeno řeky, je v románu *The Mill on the Floss* velmi důležitý. Tvoří nejen součást názvu knihy, ale dotvořuje podstatnou část děje celého příběhu. Je dalším z řady romantických motivů knihy. Řeka hraje v životě hlavní představitelky Maggie důležitou funkci. Je propojena s jejím životem. Ještě jako dítě vyrůstající ve starém mlýně tráví většinu svého volného času hrátkami na břehu řeky Floss. Je s ní symbolicky propojena. Právě ve spojitosti s touto řekou se odehraje většina podstatných událostí v jejím životě.

To právě při projížďce na řece dojde k osudovému zlomu ve vztahu Maggie a Stephena. Právě tam se rozhodují zkusit své štěstí a odplout daleko od jejich každodenní reality. A opět při plavbě na řece si Maggie uvědomuje, že se rozhodla špatně a udělala osudovou chybu ve svém životě a definitivně opouští svou lásku, kterou již poté nikdy nespátí a navrací se zpět.

Život v blízkosti řeky ovlivnil, jak již bylo zmíněno, Maggiino dětství a paradoxně zapříčinil také její smrt. Jakoby voda pomyslně chtěla propojit svůj osud s Maggiiným nadobro. Ještě předtím, než Maggie tento živel pohlcuje ve svých hlubinách, dává jí šanci urovnat vše, co by před smrtí mělo být urovnáno. To díky vodě se Maggie odhodlává vydat se za svým bratrem, který ji předtím vyhnal, aby se ujistila, že je v pořádku a díky vodě tudíž dochází k jejich závěrečnému smíru. Poté, co sourozencům „dává“ voda čas na odpuštění, navěky se nad nimi uzavírá zčeřená hladina a nastává ticho...

Citace:

- ^x ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7.
- ³⁶ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. obal knihy
- ³⁷ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.22
- ³⁸ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. Conclusion
- ³⁹ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.22
- ⁴⁰ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.23
- ⁴¹ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.23
- ⁴² ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 23-24
- ⁴³ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. 232-233
- ⁴⁴ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 380
- ⁴⁵ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 381
- ⁴⁶ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 388-389
- ⁴⁷ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 395-396
- ⁴⁸ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 396
- ⁴⁹ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 415
- ⁵⁰ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 428
- ⁵¹ (ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 430)
- ⁵² (ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 434)
- ⁵³ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 435
- ⁵⁴ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 436

- ⁵⁵ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 438
- ⁵⁶ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 447
- ⁵⁷ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 531-532
- ⁵⁸ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 539
- ⁵⁹ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 541
- ⁶⁰ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 542
- ⁶¹ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 545
- ⁶² ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 545
- ⁶³ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 554
- ⁶⁴ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 555
- ⁶⁵ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. str. 596-597
- ⁶⁶ ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. ISBN 1-85715-112-7. STR.575-577
- ⁶⁷ MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.34-35

5. MIDDLEMARCH: A STUDY OF PROVINCIAL LIFE

5.1 Obecná charakteristika díla

Román *Middlemarch: A Study of Provincial Life* je v pořadí sedmým románem George Eliot. Toto rozsáhlé epické dílo začala Eliot psát v roce 1869, a to jako dva zcela odlišné příběhy, které následně spojila do jednoho celku. Jistá roztříštěnost celého díla je tak zcela patrná každému čtenáři. První vydání knihy vychází v roce 1874.

Jak je zmíněno na obalu slovenského vydání této knihy (ELIOTOVÁ, George. *Middlemarch*. Bratislava: Tatran, 1981. ISBN 61-187-81), Eliot v tomto svém románu zobrazuje fiktivní malé anglické město s názvem *Middlemarch*. Celá kniha je zasazena do první poloviny 19. století. Autorka v díle popisuje zvyky, tradice a zažitá konvence tehdejší anglické společnosti.

Celý děj se odehrává na pozadí mnohých historických a kulturních přeměn (jako například budování železnice, hospodářská reforma apod.). Tehdejší konzervativní společnost však nestačí mnohdy pojímat narůstající změny, brání se jim, „bojí se o svůj stereotyp“. Zažitá obyčej je v obyvatelích Middlemarchu hluboko zakořeněná a jen těžko dávají prostor něčemu novému. Naštěstí tomu tak není u všech.

Knihy má nebyvalou psychologickou hloubku a neobyčejnou epickou šíři. Na svých téměř devíti set stránkách si autorka „pohrává“ s osudy nejrůznějších postav. Eliot také přichází na svou dobu s neobvyklou kompozicí. Jak se zmiňuje vydavatel knihy na obalu románu (ELIOTOVÁ, George. *Middlemarch*. Bratislava: Tatran, 1981. ISBN 61-187-81), do hlavní linie příběhu jsou důmyslně vloženy vedlejší příběhy šťastných i nešťastných manželských svazků a zmařených životů.

Čtenář si v knize může „vychutnat“ neobyčejnou charakterizaci postav, které se od sebe liší po nejrůznějších stránkách – podle majetnosti, podle zařazení do společenských vrstev, ale například i podle morálních hodnot, které jednotlivé postavy vyznávají. V tomto románu si můžeme zcela zřetelně povšimnout, jak neobyčejně dokáže Eliot proniknout do nitra lidí, charakterizovat jejich myšlenkové pochody a pocity.

Jak vydavatel dále popisuje, Eliot také novým způsobem osvětluje závažné etické problémy a do anglické literatury její román přináší zcela nové vnímání

charakterů. Jak je již pro tuto autorku typické (a bylo tomu tak i v předchozích dvou analyzovaných románech), její hlavní hrdinové prochází v průběhu knihy složitým duševním a osobnostním vývojem. Musí se potýkat s mnoha různými překážkami a snaží se na ně hledat adekvátní odpověď. Eliot se značnou dávkou trpělivosti a porozumění popisuje své hlavní postavy jako opravdové lidské bytosti, které mají smysl pro cit a vnitřní život. Umí milovat, ale pro štěstí a lásku musí mnoho vytrpět.

Její postavy v průběhu svého vývoje dochází k poznání a přijímají plnou zodpovědnost za svoje činy. Musí řešit různá dilemata, ale nakonec vítězí mravnost nad ideály a sny.

Tímto jsou knihy George Eliot neobyčejně zajímavé. Tato spisovatelka vnesla do britského „bezstarostného“ románu zcela nový prvek – hluboký pocit zažitého tragična. Přesto její romány nejsou nijak extrémně depresivní. Naopak – autorka využívá i humoru a jemnou ironii. Jak popisuje editor (ELIOTOVÁ, George. *Middlemarch*. Bratislava: Tatran, 1981. ISBN 61-187-81), *Middlemarch* je knihou, která splňuje kritéria nejnáročnějšího čtenáře.

Middlemarch může být zařazen mezi první romány moderní britské literatury. „Je to nejen kvůli jeho komplikované struktuře, absenci jediného vševědoucího a moralizujícího vypravěče, ale především kvůli jeho komplexnosti. Nechce být pouhou zábavou, ale chce popisovat opravdový svět kolem, plný tichých tragedií, malicherných problémů, rozporuplných postav, ale i malých vítězství. Tento svět však není nikdy viděn černobíle, netočí se pouze kolem peněz a společenských tříd, osudy jeho protagonistů nikdy nekončí jednoznačně.“ (<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliot-george-middle>)

Román však býval také dobovými kritiky mnohdy „schazován“ kvůli jeho „nerománové“ struktuře. Vytýkali knize především značnou roztržitost, velký počet nejrůznějších postav, ve kterých se čtenář brzy začne špatně orientovat. I běžnému čtenáři může být patrné, že román vznikl sloučením více než jednoho příběhu a tudíž je rozčleněn do několika dějových linií, které někdy mohou mezi sebou ztrácet souvislost. Román údajně autorka psala s myšlenkou, že bude vycházet na pokračování, což vysvětluje obrovskou epickou šíři.

(<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliot-george-middle>)

V knize *Middlemarch* přichází Eliot se dvěma klasickými náměty soudobé literární tvorby – těmi je láska a manželství. Eliot však tyto dvě skutečnosti

představuje čtenáři v úplně jiném světle než tomu bylo zvykem u ostatních autorů její generace. Oboje – manželství i láska – v jejím pohledu ztrácí klasické romantické pozadí a stávají se především jakousi souhrou obrovských naivních tužeb a smutnou skutečností. V manželství nedochází očekávanému naplnění. V pojetí Eliot se toto může jevit i jako jakási kritika tehdejší zažité morálky, která žádným způsobem nijak nepodporuje individualitu člověka a preferuje především klasickou průměrnost a všednost.

V některých okamžicích tak čtenáři může *Middlemarch* připadat jako deprimující obraz anglické společnosti, která svými zaběhlými konvencemi jedinci odopírá možnost na opravdu šťastný život.

Shrnout tento román jako jeden celek je dozajista velmi obtížné. Jak zmiňuje Markéta Musilová z MF Dnes (autorka článku zveřejněného na <http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliot-george-middlemarch>), není tento román rozhodně jednoduché čtení. Dále píše:

„Na rozdíl od populárních sester Brontëových, které na mnohem menším prostoru nabízejí čtenářům trochu toho napětí a šťastný konec, či na rozdíl od zmiňovaného Thackeraye, jehož dlouhatánský Jarmark marnosti alespoň nepostrádá vtip a osvěžující ironii, je Middlemarch George Eliot sáhodlouhá a pochmurná sonda do doby velkých ideálů a ještě větších osobních obětí. George Eliot má tu smůlu, že její knihy nejsou natolik atraktivní a nemají tak dramatické zápletky, aby se jich ujali filmoví tvůrci a zpopularizovali je podobně jako knihy Jane Austenové. Její dílo bude muset asi vždy bojovat s předsudky, jež vyvolává trochu zavádějící nálepka „klasického viktoriánského románu“. Což je škoda. Při čtení tohoto románu je třeba mít neustále na zřeteli, čemu všemu musela jeho autorka čelit a v čem všem jsou její postavy nekonvenční a mnohdy i experimentální. Jen tak je možné „překousnout“ jeho ubíjející délku, ocenit jeho nesporné kvality...“

(<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliot-george-middlemarch>)

V podstatě nám tato kniha přináší každodenní a reálný obraz světa kolem nás, kde dochází k mnoha různým „malým“ tragédiím, ale i různým životním vítězstvím a řešením – někdy až malicherných – problémů. V tomto světě se prolínají osudy jedněch s osudy druhých, řeší se společenská postavení jednotlivců a jejich majetek,

lásky a zármutky, štěstí či neštěstí, zkrátka každodenní život občanů jednoho města první poloviny 19. století.

5.2 Hlavní představitelé

Jak zmiňuje autor článku z webové stránky

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliot-george-middle>, za hlavní postavy celého románu bývají literární kritikou označovány postavy dvě – Dorothea Brooková a doktor Tertius Lydgate.

Dorothea Brooková, zvaná svou sestrou Celií též jako „Dodo“, je mladá žena intelektuálního zaměření, která se od svých vrstevnic v mnohém liší. Narozdíl od klasických zájmů a problému žen v jejím věku je Dorothea zcela oddaná vědě a náboženství. Místo toho, aby se provdala za mladého a sympatického muže Jamese Chattema, bohatého šlechtice, který se sveřepě uchází o její ruku a pro sňatek s Dodo by udělal cokoliv, její sympatie si získává „padesátník“ Casaubon, vědec a starý mládenec, který svůj dosavadní život věnoval zcela svému bádání a zkoumání. Už jen tyto zmíněné fakty činí z její osoby klasicky romantickou hrdinku, jak již tomu je u George Eliot zvykem. Hrdina se liší, vybočuje ze zažitých „normalit“, má zcela jiné zájmy, je to individualista. Vystupuje opět proti konvencím a chce si žít vlastní život, podle svých představ. Nezávisle na rozhodnutí ostatních...

Dorothea se rozhodne dobrovolně věnovat svůj život právě muži, o kterém je přesvědčena, že jí poskytne tu pravou „spásu“, po které touží a pomůže jí ještě více zabřednout do vědomostí. Chce mu pomoci „nést břímě“ vědy a touží po tom být mu nápomocna při jeho vědecké činnosti. *„Její postavou Eliot poukázala na rozporuplnost, kterou přináší mladým ženám vzdělání – kdy se střetávají ambice a tradiční úloha ženy – jež jim povětšinou znemožňuje žít šťastný život.“* (<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliot-george-middlemarch>)

Doktor Tertius Lydgate je zhola jiný. Neřeší tradiční společenské a třídní rozbroje anglické společnosti. Chce společnosti přinést jistou obět – nevádí mu obětovat své blaho a svou dobře rozvíjející se kariéru na úkor vědy.

Přesto však Dorotheu Brookovou a Tertia Lydgata něco spojuje. Oba se „vrhají po hlavě“ do „neznáma“ a oba nakonec zjišťují, že jejich ideály byly pouze „vzdušnými zámky“ a vzdávají se jich a navracejí se do obyčejného každodenního života.

Jelikož zaměřením diplomové práce je dynamika ženských postav v románech George Eliot, budeme soustředit proto naši pozornost na osobnostní vývoj Dorothey.

5.3 Romantická postava Dorothey Brook

5.3.1 Obecná charakteristika hrdinky

Jak již bylo zmíněno, Dorothea se určitým způsobem vymyká běžnému průměru, v rámci jejích vrstevnic. Je romantickou postavou románu. Má zcela jiné zájmy a vkus, než by zřejmě měla kterákoliv jiná žena jejího věku. Ve srovnání s její sestrou Celií tomu je taky tak. Dorotheu zcela naplňuje touha po vědění, po poznání. Je také velmi pobožná. Jsou jí cizí myšlenky a touhy jejích vrstevnic. Nechápe je. Když sestra Celia touží po náhrdelníku a ostatních špercích po jejich zemřelé matce, Dorothea to považuje za marnivé a nepochopitelné:

'Dorothea dear, if you don't mind – if you are not very busy – suppose we looked at mamma's jewels to-day, and divided them? It is exactly six months to-day since uncle gave them to you, and you have not looked at them yet.'

...

'Well, dear, we should never wear them, you know.' Dorothea spoke in a full cordial tone, half caressing, half explanatory...⁶⁸

Poté, co Celia Dorothee nabízí šperk ve tvaru kříže, ta – kvůli své bezmezná víře radikálně odmítá:

'Not for the world, not for the world. A cross is the last thing I would wear as a trinket.' Dorothea shuddered slightly.

'Then you will think it wicked in me to wear it,' said Celia, uneasily.

'No, dear, no,' said Dorothea, stroking her sister's cheek. *'Souls have complexions too: what will suit one will not suit another.'*⁶⁸

Ian Milner hlavní hrdinku charakterizuje takto:

„Dorothea Brook, a nineteen- year-old Theresa of the age of Reform, is the archetype of heroic aspiration that cannot find its way to realization: “Her mind was theoretic, and yearned by its nature after some lofty conception of the world which might frankly include the parish of Tipton and her own rule of conduct there...” (ch.i) She has an “ardent” nature...”⁶⁹

Není proto s podivem, že tato „jiná“ dívka odmítá zcela „klasického“ – pro ostatní dívky zajímavého a přitažlivého – muže, Jamese Chettama, který se Dorothee dvoří a svou láskou hledá ve zcela „jiných vodách“. Chettam je pro ni všední a nijak v ní (ačkoliv on sám si to nemyslí) nevzbuzuje žádnou náklonnost. Je sice sympatický, zaopatřený, ale pro Dorotheu je případný vztah mezi nimi naprosto nereálný. U společné večeře je jí dokonce na obtíž odpovídat mu na jeho otázky a dává mu najevo svůj nezájem o jeho osobu:

‘But you are fond of riding, Miss Brook,’ Sir James presently took an opportunity of saying. ‘I should have thought you would enter a little into the pleasures of hunting. I wish you would let me send over a chestnut horse for you to try. It has been trained for a lady. I saw you on Saturday cantering over the hill on a nag not worthy for you. My groom shall bring Corydon for you every day, if you will only mention the time.’

*‘Thank you, you are very good. I mean to give up riding. I shall not ride any more,’ said Dorothea, urged to this brusque resolution by a little annoyance that Sir James would be soliciting her attention when she wanted to give it all to Mr. Casaubon.*⁷⁰

Zde je zřetelně vidět, že Dorothee nedělalo problém otevřeně vyřknout, co měla na srdci. Její povaha byla přímá a v určitém pohledu i paličatá. V tomto směru bychom mohli najít i jistou spojitost s Maggie Tulliver. V tomto ohledu jsou obě hrdinky romantické.

5.3.2 „Uhrnutí jménem Casaubon“

Dorothea, ač byla velmi hezká a ostatním mužům se líbila (více než její sestra Celia), vnímala krásu jinak než ostatní dívky – to už bylo zmíněno dříve. Toužila po kráse nitra a po vyspělosti lidského ducha spíše než po vnějším vzhledu. Proto pro ni James Chettam, jakožto případný budoucí manžel, nepřipadá v úvahu. Naopak je

zcela okouzlena mužem jiným, který ostatním dívkám – stejně tak její sestře – připadá absolutně nepřitažlivý. Dodo v něm ale vidí jeho vnitřní bohatství.

Casaubon Dorotheu uhrane svými vybroušenými odpověďmi, svými rozsáhlými znalostmi v oblasti vědy a jistou originalitou své osoby. Je nevšední, stejně jako ona. To je k sobě přitahuje. Spolu se ocitají v naprosto odlišném světě. Dokáží spolu dlouho rozprávět o různých tématech, se kterými by v běžné konverzaci s ostatními lidmi neobstáli. Casaubon Dorothee vypráví o svém díle, na kterém pracuje a ona jeho slova „hltá“ plnými doušky. Chce mu pomáhat při jeho bádání. Chce se naučit všemu, co on. Touží se rozvíjet v mnoha různých oblastech jen, aby v jeho očích „získala na ceně“ a mohla svému vyvolenému být nápomocna v tvorbě jeho velkého díla.

U její sestry Celie se však jakákoliv náklonnost k tomuto více než padesátiletému vědci neseťkává s pochopením. Má na něho vlastní názor. Dokonce jí vadí, že k nim domů přichází na večere:

‘How very ugly Mr. Casaubon is!’ (Celia)

‘Celia! He is one of the most distinguished-looking men I ever saw. He is remarkably like the portrait of Locke. He has the same eye-sockets.’

‘Had Locke those two white moles with hair on them?’

‘Oh, I daresay! when people of a certain sort looked at him,’ said Dorothea, walking away a little.

‘Mr. Casaubon is so sallow.’

‘All the better. I suppose you admire a man with the complexion of a cochon de lait.’

‘Dodo!’ exclaimed Celia, looking after her in surprise.

‘I never heard you make such a comparison before.’⁷¹

Dorothea má jasno – Casaubon je pro ni ten pravý. Je proto pro ni skvělou zprávou, když jí její strýc, pan Brook, oznamuje, že při návštěvě Casaubona mu právě ten sdělil, že by si Dodo rád vzal. Strýc tento fakt svěřuje své neteři bez většího zájmu, jelikož neočekává, že ona by kdy souhlasila. Ta ho ovšem náhle překvapí – nabídku k sňatku okamžitě a nadšeně přijímá.

Narozdíl od románu *The Mill on the Floss*, kde hlavní hrdinka Maggie nezískává od svého bratra požehnání pro svou lásku, strýc Dorothey, Brook, je sice nadmíru zaskočen celou situací, ale nehodlá bránit přání své neteři a sňatku žehná. I přes

snahu Jamese Chettama svatbě zabránit, se obřad nakonec koná a tito dva „odlišní“ – Dorothea a Casaubon – jsou posvátně spojeni v manželský svazek.

5.3.3 Krátký pocit štěstí

Dorothea je šťastná. Získala k sobě osobnost, jež je pro ni velkým vzorem a které se touží vyrovnat. Jejich společné štěstí však kupodivu netrvá dlouho.

Již na svatební cestě v Římě se začne cosi měnit. Casaubon tráví téměř veškerý svůj volný čas v pracovně, kde bádá a přítomnost své manželky téměř nepotřebuje. Možná je mu někdy její blízkost až nepříjemná. Nelze se tomu divit – Casaubon za svůj dosavadní život nepoznal zhora nic jiného než knihy, spisy a bádání. Nebyl snad ani zvyklý na přítomnost kohokoliv v jeho osobním životě. Byl to starý mládenec, který možná ani netušil co všechno manželství může obnášet a zřejmě na tak velkou změnu v jeho prazvláštním životě nebyl připraven. Jako by si začal uvědomovat, že to všechno bylo unáhlené rozhodnutí a pomalu začalo pohasínat jeho prvotní nadšení.

Dorothea začínala tyto jeho myšlenkové pochody vnímat. Po pár týdnech manželství si připadá nepotřebná. Chce svému muži být nápomocná, ale ten o její pomoc očividně nestojí. Před svatbou si přeci tolik plánovali, jak budou dlouhé hodiny společně trávit nad Casaubonovou prací, jak se Dodo naučí různé cizí jazyky, aby mohla svému muži pomoci při hledání zdrojů informací v učenných spisech, jak mu bude předčítat, aby si „její vědec“ nenamáhal už tak špatný zrak... Najednou se cítí zamčená v „kolotoči“ událostí, ze kterých není úniku. Připadá si „odhozená“ a nepotřebná. Nechápe, co se tak rychle mohlo změnit. Je to snad její vina? Nebo vina jejího muže? Či jsou v nesprávnou dobu na nesprávném místě? Trápí se otázkami, na které se jí nedostává odpověď:

„...However, Dorothea was crying, and if she had been required to state the cause, she could only have done so in some such general words as I have already used: to have been driven to be more particular would have been like trying to give a history of the lights and shadows; for that new real future which was replacing the imaginary drew its material from the endless minutiae by which her view of Mr. Casaubon and her wifely relation, now that she was married to him, was gradually changing with the secret motion of a watch-hand from what it had been in her maiden dream.“⁷²

Tato část knihy je pro čtenáře velmi zajímavá. Dochází v ní k velkému obratu v ději a celkových souvislostech. Jako by zde končila ona pomyslná cesta touhy a Dorotheiných naivních ideálů. Předchozí očekávání nejsou naplněna. Najednou dochází ke střetu tužeb a kruté reality. Hlavní hrdinka si začíná uvědomovat, že to vše byly pouhé sny, které se od skutečnosti velmi liší (což je jedním z romantických motivů knihy – střet snů a kruté reality). Její myšlenkový proud dále pokračuje:

*„... was not Mr. Casaubon just as learned as before? Had his forms of expression changed, or his sentiments become less laudable? O waywardness of womanhood! did his chronology fail him, or his ability to state not only a theory but the names of those who held it; or his provision for giving the heads of any subject on demand? And was not Rome the place in all the world to give free play to such accomplishments?“*⁷³

Dokonce dochází k jejich první manželské hádce, na které Dodo ve svých naivních představách ani v hloubi duše nepomyslela. Dorothea je šokována tím, co se to mezi ní a jejím milovaným děje. Ještě si ale neuvědomuje, že to vše je začátek konce. Zřejmě si nechce připustit, že se zmyšlila a zvolila špatnou cestu osudu, ačkoliv její podvědomí to již začíná pomalu vnímat:

*„Dorothea begins to suffer that long process of disillusion, the gradual and sensitively rendered stages of which form one of the finest achievements of the novel. During the early days of marriage, she had not yet fully emerged from the “moral stupidity” of “taking the world as an udder to feed our supreme selves” (ch.xxi). Expecting to satisfy her moral strivings by wifely devotion to what she had conceived as a common intellectual task, she discovers that her husband prefers to exclude her entirely from his obscure mental labours.“*⁷⁴

5.3.4 Will Ladislaw – nová etapa v životě Dorothey

Tato situace je skvělým „podhoubím“ pro vstup postavy, která má v následujícím období pro Dorotheu fatální význam – Will Ladislaw. V období, kdy je Dodo sklíčená z nepříznivě se vyvíjejícího manželství, se do jejího života dostává - pomalu, ale jistě – nový muž, který jako by využíval momentální zranitelnosti hlavní hrdinky k tomu, aby si ji získal na svou stranu.

Nový vztah začne „klíčit jako malé semínko“ – stejně tak klidně a nenásilně. Rozvíjí se naprosto přirozeně a nevinně. Ladislaw se do života Dorothey „vkrádá“ s elegantní lehkostí. Autorka si s identitou této postavy poměrně „pohrává“. Není to „leckdo“.

Will Ladislaw je bratrance pana Casaubona, což dává celé skutečnosti novou dimenzi. Je to člověk, který je svému bratranci velmi zavázán za jeho finanční podporu, bez které by nemohl existovat. Přesto však je do jejich vzájemného vztahu „vsazen klín“. Jejich vztah funguje pouze ve formální rovině a vzájemná antipatie je v knize „cítit“ zcela nezpochybnitelně. Jednak je to dáno jejich naprosto rozdílnými povahami. Reverend Edward Casaubon je, jak již bylo zmíněno, člověk ryze racionálního smýšlení. Jeho vnitřní život se omezuje na vědecké bádání a analýzu zjištěných fakt. Jeho velké literární dílo *The Key to All Mythologies* je pro něj zcela na prvním místě v pomyslném žebříčku hodnot. Je to samotář, který svůj dosavadní život strávil ve své pracovně nad knihami a normální, běžná komunikace s lidmi je pro něho někdy obtížná. Je to pedant, někdy až sebestředný, který nehodlá měnit svůj zažitý stereotyp ani po „příchodu“ Dorothey Brookové do jeho života.

Will Ladislaw je zcela jiného ražení. Ačkoli je spojuje pokrevní pouto, se svým roztodivným příbuzným nemá takřka nic společného. Má rád život, umění a kresbu. Rád tráví čas se svými přáteli a rozpráví s nimi. Ačkoliv je svému bratranci velmi zavázán za jeho finanční pomoc, smýšlí o něm jako o podivínovi bez duše. Někdy čas tráví také v italském Římě, kde se zabývá právě studiem umění. Právě Řím je pak místem, kde se s Dorotheou poprvé oficiálně setkává a kde si uvědomuje, že mu tato dáma není lhostejná.

Will je idealista s talentem a s nestálou profesí. Má polské kořeny. Jeho babička se totiž provdala za chudého polského hudebníka (odtud také pramení jeho polsky vyzeraající příjmení). I přesto, že neoplývá bohatstvím jako jeho bratranec Casaubon, má v sobě cosi, co Dorothee velmi imponuje. Dokáže být velmi milý, umí s ní hovořit, má o ni zájem a ona se s ním cítí jako opravdová žena. To vše jí u jejího manžela tolik schází.

5.3.5 Smutný návrat z líbánek

Z líbánek se Dorothea a Edward Casaubonovi vrací oprostěni od veškerých ideálů, se kterými na svatební cestu odjízdeli. Stačilo jim několi týdnů k tomu, aby

si oba v hloubi duše uvědomili, že udělali velikou chybu. Ke svatbě vůbec dojít nemělo. Zahořklý Casaubon zjistil, že přítomnost jeho manželky ho akorát vzdaluje od dokončení jeho životní práce. Viděl v ní překážku, která ho zpomaluje v dosažení jeho vytouženého cíle. Proto se s ní snaží trávit, pokud možno, co nejméně svého drahocenného času, jenž nesmí přijít nazmar nepodstatným „tlacháním“.

5.3.6 Romantický motiv zhrzené touhy

Dorothea si uvědomila, že ve svém manželovi nenašla to, po čem tolik toužila. Přesto, že se vdala, zůstala stále sama. Její vlastní manžel ji několik málo týdnů po svatbě vůbec nepotřebuje a tráví s ní minimálně času.

Vypjatost celé situace znásobuje dopis, který Casaubonovi přichází od bratrance Ladislawa, jenž za nimi hodlá přijet spolu s obrazem, který si v Říme nechali namalovat. Ladislaw získává místo pomocníka pana Brooka, které hodlá přijmout, takže by se na delší čas měl usídlit v jeho sídle Tiptonu. Casaubon jako by podvědomě věděl, že mezi Dodo a Willem je jistá sympatie a na Willa začíná žárlit. Nechce, aby se Ladislaw ještě někdy dostal do blízkosti jeho ženy, a proto je kvůli jeho příjezdu značně podrážděný. Kvůli jeho vědeckému bádání také nechce být kýmkoliv rušen a o to méně pak člověkem, kterého nemá rád. Dokonce kvůli zmíněnému dopisu dochází mezi manželi Casaubonovými k velké hádce, kterou následuje Edwardův záchvat:

„There had been this apperent quiet for half an hour, and Dorothea had not looked away from her own table, when she heard the loud bang of a book on the floor, and turning quickly saw Mr. Casaubon on the library-steps clinging forward as if he were in some bodily distress. She started up and bounded towards him in an instant: he was evidently in great straits for breath.“⁷⁵

Doktor Tertius Lydgate Dodo následně sdělí, že se její manžel nesmí rozčilovat a ta se proto rozhodne, že Ladislawovi napíše dopis, aby zabránila jeho příjezdu, který by Casaubonovi mohl způsobit další záchvat. O napsání dopisu však nakonec požádá svého strýce Brooka, které ve své dobrácké naivitě a v chuti povídat si nakonec Ladislawa zve do svého sídla a ovlivní tím zbytek následujícího děje:

„In this case, his pen found it such a pity that young Ladislav should have not come into the neighbourhood just at that time, in order that Mr. Brook might make his acquaintance more fully, and that they might go over the long-neglected Italian drawings together – it also felt such an interest in a young man who was starting in life with a stock of ideas – that by the end of the second page it had persuaded Mr. Brook to invite young Ladislav, since he could not be received at Lowick, to come to Tipton Grange. Why not? They could find a great many things to do together...“⁷⁶

5.3.7 Willův příjezd

Will Ladislav na základě dopisu strýce Dorothey, pana Brooka, opravdu přijíždí. Už si je naplno vědom toho, co k Dodo cítí a chce se k ní nějak přiblížit. Dostává k tomu příležitost poté, co se musí do Lowicku, sídla Dodo a Casaubona, schovat před náhlým deštěm. Jelikož Casaubon je zrovna pryč, získává Will možnost s Dodo promluvit o samotě. Když se to Casaubon dozvídá, popadne ho silná žárlivost a svému bratranci nadále zakazuje chodit na jeho usedlost. Ví, že s Dodo k sobě mají oba blízko a bojí se domyslet důsledky jejich dalšího setkávání. Jejich vzájemnou blízkost vycítí z Dorotheiných reakcí a toho, jak se Willa neustále zastává. Dokonce mu Dodo chce věnovat i část Casaubonových finančních prostředků, na které má, podle ní, Ladislav nárok. Je patrné, že jejich vzájemná náklonnost jeden k druhému převyšuje určitou mez.

5.3.8 Casaubon na sklonku svého života

Léta vědeckého bádání stále nepřinášejí žádné „ovoce“. Už toho tolik pro vědu obětoval a stále se zatím nedočkal autorské slávy, po které v hloubi své duše tak toužil. Neustále ho „pronásleduje“ pocit, že jeho názory a vědecké objevy nedošly všeobecnému pochopení a uznání. Trpěl velikými muky z představy, že ani jeho vlastní žena v „jeho“ vědu zřejmě nevěří tak, jak by od ní byl očekával – i přesto, že jinak se o něho starala nejlépe, jak jen mohla. Jeho přecitlivělost spolu se starostí z příchodu Willa Ladislava a fyzickou slabostí a vyčerpaností mu silně znepríjemňovaly život a následně i vedly k jeho skonu.

Poté, co ho popadne jeden z jeho dalších záchvatů, cítí, že je na pokraji svých sil a obrací se na Dorotheu se slovy:

'Before I sleep, I have a request to make, Dorothea.'

'What is it?' said Dorothea, with a dread in her mind.

'It is that you will let me know, deliberately, whether, in case of my death, you will carry out my wishes: whether you will avoid doing what I should deprecate, and apply yourself to do what I should desire.'⁷⁷

Dodo rozmýšlí s odpovědí do dalšího dne. Její manžel jí však už nikdy neuslyší. Umírá dříve, než mu Dodo stihne odpovědět („*But the silence in her husband's ear was never more to be broken*“ – str. 511).

Poslední slova pana Casaubona je možno chápat dvěma způsoby – první je, že si přál, aby se Dodo nestýkala s panem Ladislawem, na kterého tolik žárlil. Druhá možnost chápání jeho tajemného přání by mohla být ta, že Casaubon doufal, že Dorothea za něho dokončí jeho dílo. Možná bychom se však měli přiklánět spíše k první variantě. Té nahrává totiž i fakt, že se po smrti svého muže Dodo dozvídá, že Casaubon do své závěti nechal připsat, že v případě, že by se jeho žena provdala v budoucnu za Willa, nemá nárok na jeho dědictví.

5.3.9 Nový začátek

Dorothea se postupně smiřuje s „rolí“ vdovy. Je to pro ni těžké. Ačkoliv byla mezi ní a jejím mužem veliká propast, měla ho svým způsobem ráda a celá situace jí rozhodně nebyla lhostejná.

Will si nedělá nijaké naděje, že by mezi ním a Dodo mohl vzniknout nějaký vztah (ačkoli by si to velmi přál). V době, kdy Dorothea drží „vdovský smutek“ se přeci nemůže o jakýkoliv kontakt pokoušet. Mezi lidmi by to vyvolalo velké pozdvižení a oba dva by se stali terčem odporných dohadů. Druhou, a to velmi podstatnou, překážkou je, že Will je chudý a neurozený a bylo by tudíž společensky nepřijatelné, aby Dorotheu mohl požádat o její ruku. Zde se tedy setkáváme s jakousi společenskou kritikou ze strany autorky. Dva lidé, kteří k sobě mají tak blízko, nemohou být spolu kvůli společenským konvencím, jež podobným

„smíšeným“ svazkům rozhodně nežehnají. Jejich společné city tedy rozdělují peníze a majetek a odlišné společenské postavení.

Will se proto rozhodne nadobro odejít z Dorotheina života a začít svůj nový život v Londýně, kde se chce zapsat na právnickou fakultu. Před svým odchodem však ještě jednou, naposledy, musí spatřit Dorotheinu tvář a říct jí své poslední „sbohem“.

Při jejich vzájemném setkání čtenář dokonale cítí, jak jsou si oba blízko. Tolik po sobě touží, ale ví, že to není možné. Tlak ze strany okolní společnosti je nepřekonatelný. Proti sobě stojí dva lidé, kteří ví, že jsou si souzeni. Milují se, ale nemohou si se svou vzájemnou láskou počít nic jiného, než ji v sobě potlačit a uschovat tak před okolním světem. Musí se se situací smířit a dostát tak očekávání ostatních.

Odjezd Willa z kraje se nakonec protahuje kvůli jistým událostem, což dává vzájemným sympatiím mezi Willem a Dodo prostor k „bujení“. Will využívá nabytého času pro ještě jedno setkání s ženou, která mu tak učarovala. Po setkání opravdu odjíždí a Dorothea se ocitá sama – sama na své city a na svůj smutek. V této pasáži opět Eliot využívá romantický motiv samoty a odloučení, jako tomu bylo i v předchozích dvou románech.

5.3.10 Dlouhé odloučení

Ubíhá mnoho různých událostí od jejich posledního setkání. Dorothea se snaží zapomenut. Chvíli jakoby se snažila podvolit se tlaku společnosti a „zařadit“ se do řad „obyčejných“ lidí. Začíná si žít svůj samotářský život, ovšem jen doby než Dodo a Willa svedou cesty osudu opět dohromady.

Jejich znovushledání je předzvěstí velkého rozuzlení celého příběhu. Will už nadále nedokáže skrývat své pocity, které ve své duši „dusil“ po velmi dlouhou dobu. Ve chvíli, kdy oba stojí naproti sobě a dívají se jeden druhému do očí, musí Will své city vyřknout nahlas. V jeho hlase je ale patrná velká beznaděj. I kdyby ho Dorothea milovala stejně tak silně jako on ji, vztah by stejně nebyl možný. Rozdílné společenské postavení a chudoba Willa by vždy činily nepřeklenutelnou překážku mezi nimi:

*‘There is no hope for me,’ said Will. ‘Even if you loved me as well as I love you – even if I were everything to you – I shall most likely always be very poor: on a sober calculation, one can count on nothing but a creeping lot. It is impossible for us ever to belong to each other. It is perhaps base of me to have asked for a word from you. I meant to go away into silence, but I have not been able to do what I meant.’*⁷⁸

Dodo je jako opařená. Už nadále také nedokáže podléhat tlaku, který na ni byl vyvíjen po takovou dobu. Probouzí se v ní opět její individualita a vystupuje ze zautomatizovaného stylu života. Uvědomuje si, že bez Willa už být nemůže a dává průchod i svým emocím, kterým se po celou dobu jejich odloučení snažila tak bránit:

‘I don’t mind about poverty – I hate my wealth.’

*In an instant Will was close to her and had his arms round her, but she drew her head back and held his away gently that she might go on speaking, her large tear-filled eyes looking at his very simply, while she said in a sobbing childlike way, ‘We could live quite well on my own fortune – it is too much – seven hundred a-year – I want so little – no new clothes – and I will learn what everything costs.’*⁷⁹

5.3.11 Druhá svatba – naplnění touhy

Ačkoliv se Dodo kdysi před sestrou Celií zařekla, že se už nikdy za nikoho nevdá, svůj slib porušila. Láska k Willovi i přes všechny překážky mezi nimi propukla naplno, a proto se nakonec rozhodli vzít a odcestovat spolu do Londýna. Dokonce se jim po čase narodí syn.

Kvůli vidině konečně naplněné lásky se dokáže vzdát i svého nabytého bohatství a společenského postavení, díky kterému by mohla jinak být finančně zajištěná po celý zbytek svého života. Na tom ale Dorothee nezáleží. Je ochotna vyměnit vše jen za to, aby byla konečně milována a aby mohla i ona milovat. Ví, že v době, kdy žila po boku reverenda Casaubona měla vždy tolik peněz, kolik si jen přála. Přesto nebyla šťastná. Ví, že za peníze si štěstí a opravdovou lásku koupit nemůže, a proto neváhá a svůj blahobyt „směňuje“ za život v chudobě, ale v lásce.

Konečně je Dodo šťastná. Její osud jí dal možnost začít znovu a o mnoho lépe. Dostala druhou šanci. Musela projít všemi těmi životními těžkostmi, aby nakonec získala své štěstí. Sňatku s Willem nikdy nemusela litovat – jak se píše v knize:

„They were bound to each other by a love stronger than any impulses which could have marred it.“⁸⁰

5.4 Shrnutí a romantické motivy užitá v románu

Ačkoliv je román tak rozsáhlý, obsahuje velmi mnoho postav a různých linií příběhů, má svoji hloubku a filozofii a i pro dnešního čtenáře může být atraktivní. Vedle vyprávění o doktoru Lydgatovi a jeho Rosamond, Fredu Vincym a Mary Garthové a Celii a Jamesi Chettamovi, vyvstává příběh Dorothee a Willu Ladislawovi jako láska Romea a Julie. Je také zprvu tolik potlačovaná. Je jí „vhazováno“ do cesty mnoho překážek, ale narozdíl od Shakespearova slavného dramatu zde nakonec dostává volný průchod a vše končí šťastně.

Dorothea je velmi podobnou postavou Maggie Tulliver. Je obdařená rozumem, má ušlechtilé srdce, je krásná. Je také velmi citlivá. Jediným rozdílem mezi oběma postavami je společenské postavení a bohatství, které se Maggie nedostává. V knize bychom, stejně jako v předešlých dvou, našli romantické prvky charakteristické právě pro George Eliot:

Opět je hrdinka jiná než ostatní. Dorothea se opravdu liší od děvčat jejího věku po mnohých stránkách – nezajímají ji „obyčejní“ muži, kteří se ostatním děvčatům tak líbí, nezajímají ji šperky, šaty ani její krása. Vybírá si k sobě muže, za kterým by se nikdy žádná z jejích vrstevnic ani „neohlédla“. Její „jinost“ se projevuje také v oblasti zájmů – miluje vědu, poznatky a vědomosti. Nezabývá se jízdou na koni ani dalšími, pro ni tak zbytečnými malichernostmi. Touží po velkých věcech a činech, které by po sobě mohla zanechat. Proto chce být nápomocna svému manželovi v jeho velkém díle.

Dalšími užitými romantickými motivy (stejně jako v románech předešlých) jsou: **nenaplněná touha** (zde konkrétně touha po šťastném a idylickém manželství, které by navždy spojilo dva lidi sobě tak blízké svými ideály a sny), **motiv trýzněné duše** (a to ve více ohledech – v manželství Dorothea velmi strádá poté, co zjišťuje, že jejímu muži nemůže být nápomocná, jelikož on o to nemá zájem; poté v situaci, kdy po smrti svého muže zůstává sama, přestože ví, že existuje někdo, kdo ji miluje a ským by mohla být šťastná, ale nedovolují to konvence), **střet snu a reality** (vstup do maželského svazku měla Dorothea značně zidealizovaný, a proto není

připravena na fakt, že skutečnost může být zcela jiná), **vnitřní konflikty** (vzdát se veškerého dědictví a blahobytu po zbytek života pro vidinu nové lásky?), **rozpor se společností** (nový svazek s „nežádoucím“ mužem, který kvůli jejímu postavení ve společnosti pro ni není vhodný), **překonávání překážek, smutek, vyhaslé nadšení, zhrzené ideály, touha po vlastním životě** apod...

Citace:

⁶⁸ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 6-8)

⁶⁹ (MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 6, str.67)

⁷⁰ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 13)

⁷¹ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 15)

⁷² (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 203)

⁷³ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 204)

⁷⁴ (MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s. – kapitola 3, str.22)

⁷⁵ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 298)

⁷⁶ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 307)

⁷⁷ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 505)

⁷⁸ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 861)

⁷⁹ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 863)

⁸⁰ (ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. ISBN 1-85715-011-2. str. 886)

Závěr

Cílem diplomové práce bylo nastínit problematiku dynamiky osobnostního vývoje u hlavních ženských postav a vyhledat užité romantické motivy ve vybraných románech George Eliot, a to především v *The Mill on the Floss* a *Middlemarch*. U románu *Silas Marner*, kde je hlavním protagonistou tkadlec, tedy mužská postava, se práce snaží analyzovat právě jeho osobnostní proměnu v závislosti na okolním prostředí, a to především po příchodu malé dívky *Eppie* do jeho samotářského života.

Ve všech třech zmiňovaných románech je hlavní protagonista v určitém ohledu romantický – je jiný, bojuje se společenskými konvencemi, dochází u něho k vnitřním konfliktům, musí se vyrovnat s jistou izolací a osamocením... Dochází u něho k určitému „posunu“ osobnosti v závislosti na různých událostech a na okolní společnosti. Hlavní protagonisté se tedy v románech George Eliot vyvíjí, nestagnují. V průběhu knihy prochází mnoha různými proměnami. Musí překonávat překážky, které jim osud připravil a musí se potýkat se zkostnatělými společenskými normami, které jim mnohdy ztěžují dosažení osobního štěstí.

I přesto však romány této autorky končí většinou kladně. U knihy *The Mill on the Floss* lze závěr chápat různě, v závislosti na úhlu pohledu čtenáře – můžeme ho vnímat, díky finální tragédii, jako ryze záporný nebo na základě usmíření mezi všemi postavami jako ne zcela tragický.

Práce se snaží přiblížit charakteristickou tematiku, náměty a romantické motivy, které si pro svoje romány analyzovaná spisovatelka vybírala. Snaží se také alespoň částečně ozřejmit základy pojmu „viktoriánský román“ a přiblížit dobu, ve které autorka žila, tedy viktoriánskou Anglii, a tím nastínit podmínky, které pro svou tvorbu Mary Anne Evansová (alias George Eliot) měla.

Náhled na autorčin život spolu s nástinem doby, ve které Eliot píše, může přinést alespoň trochu ucelený obraz podmínek a zákonitostí, jaké mohly ovlivnit její dodnes uznávanou bibliografii.

Summary

This diploma thesis was written to try to bring some more information about one of the most famous English woman novelist of the 19th century, Mary Anne Evans (known under the pseudonym George Eliot). This thesis was written not only to try to analyze the personality of this Victorian writer, but also – and especially – to deal with some of her well-known novels: *Middlemarch*, *Silas Marner* and *The Mill on the Floss*.

The aim of the thesis was to focus on the female main characters in those concrete novels and on their individual development of their personalities within the novels. The second aim was to try to mention some concrete romantic motives and analyze them.

The title of the thesis - *Journey of Desire* - means that each of the main characters in each of the novels has to deal with some special dreams and ideals which are suppressed because of wishes of the society.

Just the society has a special function of a barrier for the realization of the dreams. The main characters have to behave according to the social conventions which were very strict at that time. Not to do so would mean to become an outsider among the other people and to live at the very edge of the human society. But despite this fact, these heroes sometimes oppose the society and its strict stereotypes and try to live in their own way. They are trying to find love, harmony and mutual understanding with some soul mate. These heroes suffer from having to behave according to the conventional morality. They want to live their own ideal life independently from the others.

This type of writing could be a way of criticizing of the society in that time. It could be a way how to show that something in the community is wrong and should be “repaired“ and overcome. This kind of writing had to be a bold attempt of criticism in that rigid society – to show that the rules are too old and absurd to be still usable for normal life.

The main protagonists differ from the others. They are alone and stand against the rest of the community. Sometimes they are went down as “the odd characters” for their being different (for their not behaving like the others). This makes George Eliot’s novel very interesting and exciting.

Eliot wrote just about what she knew from her real life. During her life she had to deal with a lot of different misunderstandings with the people who were the closest to her (especially with her brother Isaac). Because of her relationship with Henry Lewes she was driven away by the dearest ones and became a rank outsider of her family. So, her novels are really about what she got to know herself. Each reader can find some connection between her real life and her writings. Her work was not strictly separated from her own experience and thanks to it her novels are realistic and about everyday life.

This is what I admire George Eliot's novels for. Her life as well as the period in which she was producing her work and her novels as such are very interesting to me.

This is the reason I wonder why her novels still have not been "found" by the Czech audience. Nowadays – still – is a big problem to find some Czech translations of her books and also no Czech film maker was influenced by her novels too much to shoot any film on the basis of one of them. And at the same time, in the rest of the world there her books "are enjoying" the popularity and different film versions. Also at the Czech schools this author is not still given any attention. I think, this is a pity because George Eliot – undoubtedly – belongs on the list of the world-famous authors.

Because of all mentioned facts, it was quite problem to get some Czech specialized literature concerning to this person and her novels. Fortunately, there exist some special studies in English (mentioned in the bibliography) which are available in our libraries. Just these studies were a great source of information during the writing of the thesis. We can find also some reliable articles on the internet (also written in the bibliography) where was also inspiration drawn from. These sources, together with the basic literature, helped me with the completing of the whole thesis.

I hope, this diploma thesis could bring some more information about this important Victorian author and her books (that are still neglected by the Czech reader) just to the Czech audience and show how highly interesting this person and her work are...

Bibliografie:

Primární literatura:

ELIOT, George. *Middlemarch. A Study of Provincial Life*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1991. 888 s. ISBN 1-85715-011-2

ELIOT, George. *Silas Marner*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1993. 206 s. ISBN 1-85715-141-0

ELIOT, George. *The Mill on the Floss*. London: David Campbell Publishers Ltd., 1992. 597 s. ISBN 1-85715-112-7

Sekundární literatura:

DELEUZE, G., GUATTARI, F. *A Thousand Plateaus: Capitalism And Schizophrenia*. 1. vyd. Paris: Les Editions de Minuit, 1980. 664 s. ISBN 0-826-47694-5

ELIOTOVÁ, George. *Middlemarch*. Bratislava: Tatran, 1981. 896 s. ISBN 61-187-81

ELIOTOVÁ, George. *Silas Marner*. Praha: Svoboda, 1989. 215 s. ISBN 80-205-0090-1

HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. 616 s. ISBN 0-19-52-0085-3

HARAKSIMOVÁ, E., MOKRÁ, R., SMRČINOVÁ, D. *Anglicko-český, česko-anglický slovník*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007. 976 s. ISBN 978-80-7360-194-2

KUDĚLKA, V. *Malý labyrint literatury*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1983. 600 s. ISBN 13-250-KMČ-83

MILNER, Ian. *The Structure of Values in George Eliot*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 1968. 139 s.

NEWTON, K. M. *George Eliot: Romantic Humanist. A Study of the Philosophical Structure of Her Novels*. Totowa: Barnes and Noble Books, 1981. 251 s. ISBN 0389200816

PETRÁČKOVÁ, V., KRAUS, J., et al. *Akademický slovník cizích slov*. I.+ II.díl. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0497-1

POCHYLÝ, M., PŮROVÁ, V. (překlad) *Encyklopedie historie světa*. 2. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2009. 496 s. ISBN 978-80-7360-896-5

PROCHÁZKA, M., HRBATA, Z. *Romantismus a romantismy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 420 s. ISBN 80-246-1060-4

STEINEROVÁ, J. (edice) *Dějiny světa – velká rodinná encyklopedie*. 4. vyd. Praha: Slovart, 2005. 400 s. ISBN 80-7209-745-8

Internetové zdroje:

http://www.online-literature.com/george_eliot/3656/

<http://www.thefamouspeople.com/profiles/george-elliott-66.php>

<http://www.bbc.co.uk/czech/omnibus/victorian.shtml>

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20921/eliott-george-middle>

<http://www.warwickshire.gov.uk/web/corporate/pages.nsf/Links/5569D197C867394980257276005B77C8>

<http://www.librarything.com/topic/102403>

<http://www.hillenfamilij.com/2008%20Simon%20visits%20Highgate%20cemetary.html>

http://london2012.cswp.org.uk/visit-us?title=nuneaton-and-bedworth-_-george-eliott-country

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10193127309-mlyn-na-cervene-rece/20838146111/>

<http://www.moviemail-online.co.uk/film/52775/Silas-Marner,-The-Weaver-of-Raveloe/>

<http://assets.cambridge.org/97805216/41500/sample/9780521641500ws.pdf>

Obrazová příloha

Portrét George Eliot z roku 1865 nakreslený sirem Fredericem Burtonem

(HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, 1968. ISBN 0-19-52-0085-3. str. 341)

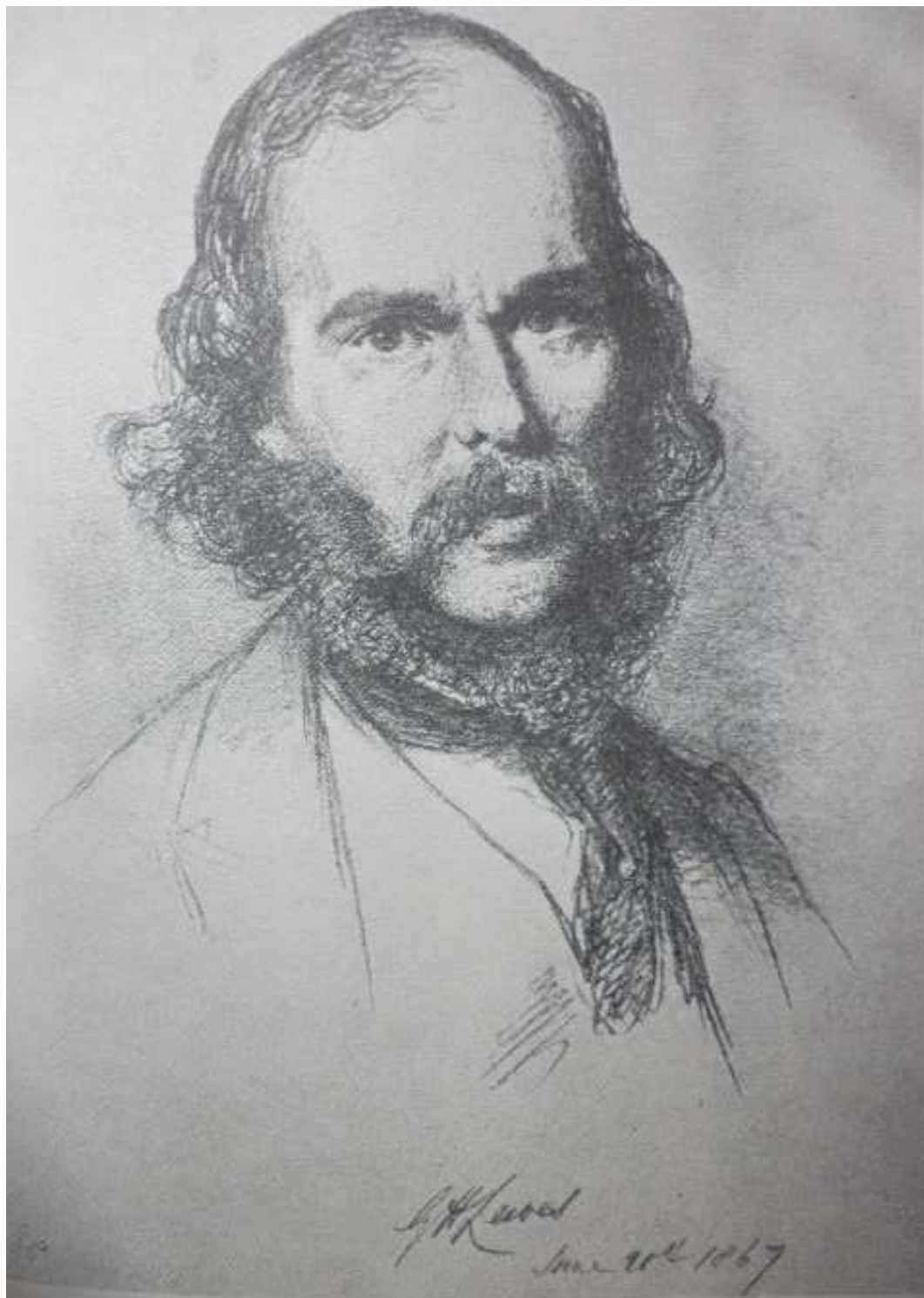
Portrét Marian Evans z roku 1850
namalovaný Françoisem D'Albertem
Duradem

(HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A
Biography*. 1. vyd. New York: Oxford
University Press, 1968. ISBN 0-19-
52-0085-3. str. 73)

Portrét mladé Marian z roku
1842 namalovaný vodovými
barvami autorem Charlesem
Brayem

(HAIGHT, Gordon S. *George
Eliot: A Biography*. 1. vyd. New
York: Oxford University Press,
1968. ISBN 0-19-52-0085-3. str.
73)

Podobizna George Henryho Lewese – milence Marian Evansové - z roku 1867
nakreslená Rudolfem Lehmannem.

(HAIGHT, Gordon S. *George Eliot: A Biography*. 1. vyd. New York: Oxford
University Press, 1968. ISBN 0-19-52-0085-3. PLATE XI)

CR 3981/517 B

Let her from Miss Evans of Fish & Small
 Evans of Gullbourne Aug 10/40 when
 Mr E. (Dinah) was expected to recover.

My dear Uncle, Remembering the
 Apostle's declaration that he abounds from
 the Lord in (or redeemed state) the present
 with the Lord I cannot for her sake expect
 that my dear Aunt is to long have the
 think of (or) I would only pray that her
 heavenly Father ^{may} take of her tender constitution
 in his creature who are but such lighter the
 weight of bodily suffering so far as may consist
 with his designs of mercy & her soul. Give
 my dear Aunt if she should be able to
 receive an assurance from me of my
 affection for her and tell her I humbly
 desire in the strong R of the Lord to seek

Nepodepsaný třístránkový
 dopis psaný rukou George
 Eliot adresovaný jejímu strýci
 Samuelovi Evansovi, kterému
 jeho neteř přeje brzké
 uzdravení z nemoci

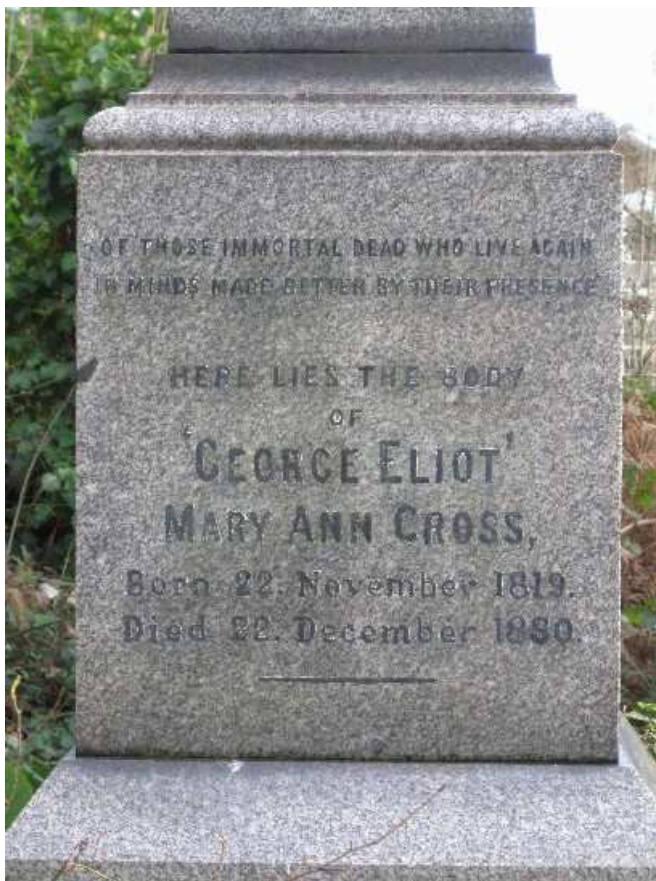
(<http://www.warwickshire.gov.uk/web/corporate/pages.nsf/Links/5569D197C867394980257276005B77C8>)

his face & countenance, that he may sing
 together a new song before the throne. For
 you my dear Uncle to my Father and
 myself truly feel and I have endeavored
 to pray that you may be powerfully
 sustained under a trial that will indeed
 be one of our lives has been as the
 Apple of your eye. It is to wish to this
 that God may be all in all with
 you and that having no sensible flesh
 you may walk entirely by faith.
 I do not my dear Uncle that you will
 evidence the possession of what belongs
 truly to the Christian joy in tribulation
 and that you will thus glorify the Lord
 God of Israel even in the fire. Truly
 the commandments of God are not
 burdensome for the Apostle says that
 by desire in the Lord and again I may
 desire and though his being seen is
 great difficulty when the heart is bowed
 down, and death in heaven by the Lord of
 our souls God in reality that is the
 best time that we can best relish the
 Father that makes glad the City of God.
 Trials make the promise sweet and
 promises as these "I know that I shall
 will grant to them my promise". We know
 that is in the midst of the storm shall
 feed them & God Almighty shall wipe
 away all tears from their eyes.

Rodný dům spisovatelky George Eliot

(<http://www.librarything.com/topic/102403>)

Hrob spisovatelky na hřbitově Highgate cemetery v severním Londýně, v Anglii.

(<http://www.hillenfamily.com/2008%20Simon%20visits%20Highgate%20cemetery.html>)

Socha spisovatelky George Eliot v Nuneatonu

(http://london2012.cswp.org.uk/visit-us?title=nuneaton-and-bedworth-_-george-eliot-country)

Představitelka
Maggie Tulliver
(v podání Emily
Watson) a
Stephena Guesta
v jedné
z filmových verzí
románu *The Mill
on the Floss*
z roku 1997 (režie
Graham
Theakston)

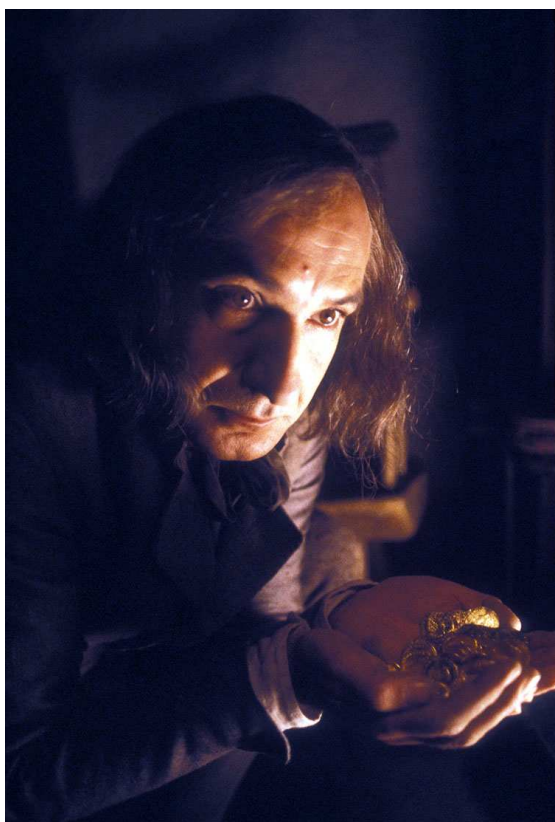
(<http://www.ceska-televize.cz/porady/10193127309-mlyn-na-cervene-rece/20838146111>)
Δ

Filmové zpracování románu *Silas Marner, The Weaver of Raveloe* z roku 1985 režírované Gilesem Fosterem. Na fotografii se nachází hlavní protagonisté – Silas a jeho schovanka Eppie.

(<http://www.moviemail-online.co.uk/film/52775/Silas-Marner,-The-Weaver-of-Raveloe/>)

Herec Ben Kingsley v roli tkalce Silase - hlavního představitele románu *Silas Marner, The Weaver of Raveloe*.

(<http://www.moviemail-online.co.uk/film/52775/Silas-Marner,-The-Weaver-of-Raveloe/>)